

SLOVENEČ

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2:20
za Nemčijo celoletno . . . " 28.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na doma:

za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V spravi prejemam mesečno . . . 1:80

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 8.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

Inserati:

Enostolpna pettirvata (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 30 v
za dva- in večkrat . . . 25,,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna pettirvata po 60 v

Izhaja vsak dan izvenemirne delje in praznike ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upraviništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Snujmo vojaške domove!

Naši vrli vojakji so zapustili domači krov in se na cesarjev klic podali na bojno polje. Kakor vojak v tujini vedno z ljubeznijo misli na svoj dom, tako smo tudi mi v mislih združeni z njimi in jim želimo svojo ljubezen tudi z dejanji izkazati. Saj stoje v boju naši bratje in sinovi, naši rojakji.

Na vseh frontah se snujejo vojaški domovi, prijazni prostori, v katerih naj vojakji v prostih urah najdejo počitek, udobnosti prijateljske družbe in zabave. Tak vojaški dom ima svojo knjižnico, slike, postreže vojakom z igrami, godbo, s pisalnimi potrebščinami in, če le mogoče, tudi s kantino. Seveda tak vojaški dom ne more vojakju, ki pride iz stranskega jarka, nadomestiti domovine, očetovske hiše, domače vasi in ljubljene družine, pa vendar bo vesel in srečen, če stopi v vojaški dom, v katerem vidi na stenah slike svojih domačih krajev, najde knjige in časnike v materinem jeziku, čuje pevati domače narodne pesmi in se more prijateljsko razgovarjati s svojimi rojakji. Saj je za marsikaterega vojaka, ki že leta stoji v vojni črti, redka sreča, da more bivati nekaj ur med suhimi in toplimi stenami, da se more vnesti mirno k mizi, se razgovarjati v materinem jeziku, vzeti iz omare lično knjižico, ali se vnesti k pisalni mizici in s pravim peresom napisati na lepem belem papirju pismo svoji ženi, svojim otrokom ali staršem. Take majhne udobnosti, ki si jih mi doma vsak trenutek lahko privoščimo, so za marsikaterega vojaka nekaj tako redkega, da mu naredimo največje veselje, ako mu jih preskrbimo. Taki vojaški domovi se snujejo na važnih krajih v etapnem prostoru in tudi neposredno za vojno črto.

Snovati so se začeli vojaški domovi po želji in naročilu Njegovega Velikanstva. Na Dunaju se je vršilo dne 26. februarja t. l. sijajno zborovanje v navzočnosti članov Najvišje cesarske hiše, ki je izdalo oklic na prebivalstvo, naj za telesno in duševno okrepilo našim vojakom ustanavlja vojaške domove.

Temu plemenitemu namenu se je prebivalstvo naše države z veseljem odzvalo. V Ljubljani se je dne 6. marca 1917 sestel podpisani Slovenski odbor za vojaške domove, ki se obrača do vsega našega prebivalstva, da prispeva k ustanovitvi vojaških domov. Vsakdo, ki ustanovi vojaški dom, bodisi občina, župnija, zasebnik ali šola, ima pravico, da tudi določi vojaški oddelek in dá vojaškemu domu ime. Stroški takega doma so 700 do 1000 K, ker velik del oprave oskrbi vojnopomožni urad na Dunaju. Kranjska dežela se je že izjavi-

la, da ustanovi štiri vojaške domove — naj temu zgledu slede javne korporacije in zasebniki, da dobe naši vrli vojakji čim več dobro urejenih, prijaznih domov. Naj daruje vsak, kolikor more. Namen našega Slovenskega odbora je, da skrbimo za stik naših rojakov z domovino in da povsod, koder se nahajajo slovenski oddelki, preskrbimo, da naši rojakji tudi v tujini dobe kos domovine.

Darovi naj se pošiljajo na kranjsko deželno blagajno z označbo »Za vojaške domove«.

Slovenski odbor na Kranjskem za vojaške domove:

Dr. Anton Bonaventura Jeglič, knez in škof.

Dr. Šusteršič, deželni glavar, predsednik.

Dr. Ivan Tavčar, župan stolnega mesta Ljubljane, podpredsednik.

Dr. Vladislav Pegan, deželni odbornik, tajnik in blagajnik.

Odborniki:

Anton Belec, načelnik Kmečke županske zveze. — Anton Čadež, mestni katehet.

Karel Dermastia, vodja Slov. trgovske šole. — Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik. — Ivan Knez, predsednik trgovske in obrtne zbornice. — Ivan Kregar, predsednik Obrtno-pospeševalnega zavoda. — Dr. Evgen Lampe, deželni odbornik. — Ces. svetnik Gustav Pirc, ravnatelj c. kr. kmetijske družbe. — Karel Pollak st., predsednik Kranjske deželne banke. — Ivan Samec, predsednik trgovskega gremija. — Josip Šiška, stolni kanonik. — Ivan Štefe, urednik. — Dr. Karel Triller, deželni odbornik in podžupan ljubljanski.

— Matija Zamida, ravnatelj dež. uradov.

Nolranja politika.

Hrvatsko slovenski klub pri ministrskemu predsedniku.

Dunaj, 9. marca. »Slovenska korespondenca« poroča:

Predsedstvo hrv. slovenskega kluba je danes v daljšem razgovoru z ministrskim predsednikom razpravljalo o narodnih vprašanjih in sklicanju državnega zbora. Iz izjav ministrskega predsednika so udeležniki dobili vtis, da ne bo več daleč, da se snide državni zbor.

Konferenca načelnikov strank.

Dunaj, 9. marca. Prelat Hauser je predsedniku dr. Sylvestru sporočil zahtevo nemških kršč. socialcev, da naj skliče konferenco načelnikov strank. Ni še gotovo, kaj reče »Nationalverband«. Najbrže bodo tudi ostale stranke zahtevale konferenco. Verjetno je, da pride do konference, če se vlada že prej ne bo izjavila o sklicanju in dnevu prve zbornične seje.

Česka zborovanja.

Praga, 9. marca. Prihodnji teden bodo zborovale posamezne češke stranke. »Češki Svaz« ima glavno sejo dne 17. marca v Pragi.

»Soldatenzeitung« o nemškonskonalnih »Richtlinijah«.

»Soldatenzeitung« prav radi citirajo nemškonskonalni listi; zato naj navedemo, kako sodi »Soldatenzeitung« o znanih »vodilih« nemških nacionalcev in nemških krščanskih socialcev. List piše: »16. februarja sta nemški veliki stranki, »Nationalverband« in krščanski socialci, izdali skupen program, kateremu se more že naprej obljubiti — mesto v vojnem muzeju. Rabil bo v neovržen dokaz, da je bilo leta 1917. še veliko pametnih mož, ki so popolnoma prespali svetovno vojno. Program je natančno tako sestavljen, kot bi se bili v letu 1913 pred nedolžnimi volitvami v danes že pravilčno a vendar še ne pokopano ljudsko zbornico. Je sicer nekaj govora o vojni v posameznih stavkih, toda ti stavki zvane tako malo po vojni, da se mora človek vprašati, ali ni morda beseda po zmoti zašla v te stavke. O onem, kar se na bojišču misli o bodočnosti Avstrije, kar se tu želi od nje in upa, ni niti sluha niti duha čuti v tej izjavi. Pač se pa v najsklavernejši obliki javlja staro taranje, staro beračenje in kravja kupčija, stara razoranost, stara potepenost, ki išče zaščite, namesto da bi vladala in vodila. Spravili so zopet na dan vse ono, kar je Avstrija ob izbruhu vojne kar najhitreje morala vreči v staro železje, da je mogla rešiti svoje življenje, vse ovire vojaške enotnosti države so zopet spravili na dan. Izkratka: program je že nagrobni govor za ono, kar bi bilo moralo priti. Ali pa nagrobni govor za tiste, ki so ga sestavili.«

Novo mladočeško glasilo.

Praški »Večer« poroča, da bo še tekom teh dni začel izhajati v Pragi mladočeški tednik »Národ«, ki ga bo vodil posebni uredniški svet.

Nesporazumljenja med Nemci.

Dunaj, 9. marca. Listi poročajo, da je sklep krščanskih socialcev, ki zahtevajo takojšnje sklicanje zbornice in govorijo le o izpremembi poslovnika, zelo razburil nemški »Nationalverband«. Očitajo jim nič manj, kakor da so postali nezvesti skupnim »smerem«, ker prav nič ne omenjajo »predpogojev« za sklicanje zbornice, ampak samo poslovniki. V nemški narodni zvezi je precej močna skupina, ki je tudi za brezpogojno sklicanje. Govori se, da bo odstopil načelnik dr. Gross. »Nationalverband« bo prihodnji teden sklepal o tem koraku nemških kršč. socialcev.

Na drugi strani pa poroča glasilo »Nationalverband« »Deutsche Nachrichten«, da ta ravno tako odločno zahteva sklicanje zbornice, kakor tudi »predpogoje«. »Grazer Volksblatt« poroča, da so krščanski socialci popoldne pismeno obvestili »Nationalverband« o svojem sklepu.

Slovensko junaštvo.

17. ti povsod prvi.

Meseca oktobra lanskega leta, ko je slo za osvojevalce gore Pasubio na Tirolskem, je bilo tirolskim cesarskim lovcom dodeljenih 500 mož 17. pp. Napad na Pasubio je sijajno uspel, nakar se je glasilo povelje: Naprej za sovražnikom! Naši so udarili za Italijani, pred vsemi infanteristi 17. pešpolka Anton Grahek. Čez nekaj minut se vrne Grahek k ostalom s čudnim plenom: Ujel je bil enega italijanskega stotnika, enega poročnika in 9 mož ter jih dovedel k poveljniku. Kaj takega se pač ne zgodi vsak dan in vsi častniki so čestitali Grahuju in 17. pešpolku. Dne 18. novembra je bil infanterist Grahek odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda in povišan za poddesetnika patrolovodjo pri cesarskih lovcih.

Junaški 87.

Povsod je znano junaštvo hrabrih 87-tih. Kjer stoje naši Slovenskoštajerci, tam je zaman napor sovražnikov — do zadnje kaplje krvi se bojevali in braniti domovino — je geslo naših mož in mladeničev. Dokaz njihovega »neprimerljivega junaštva«, kakor se je izrazil visok vojaški dostojanstvenik, so obilna odlikovanja. Pri prvih treh bataljonih je bilo dosedaj odlikovanih 2931 mož, in sicer 15 z zlato kolajno, 348 s srebrno kolajno I. razreda, med temi 11 že dvakrat, 1151 s srebrno kolajno 2. razreda, med temi 65 že dvakrat, 10 celo trikrat, 1216 z bronasto 83 dvakrat, 2 trikrat, 16 s srebrnim zaslužnim križem brez krone, 2 s srebrnim zaslužnim križem s krono in 6 z železnim križem brez krone. Slava jim! — Anton Peršuh, kurat.

Junakom frančiškanom v spomin.

Dasi se na domačih tleh, na dragi zemlji gorški, bivam vendar daleč od svoje ljubljene solkanske župnije. Dan na dan, celo v spanju, leta moj duh tja doli na breg zelene Soče in tu se mudi v spominih na srečno in nesrečno minolost preteklih dni. V duhu vidim biser, da, srce naše dežele — Sv. Goro, slišim veličastno svetogorsko zvonjenje, na drugi strani pa me pozdravlja prijazni kostanjeviški samostan pri Gorici. A tu se spominjam vedno in vedno zvestih in hrabrih čuvajev

LISTEK.

Moje vožnje.

Lansko zimo je bilo pozno zvečer, ko sem se pripeljal na Dunaj. Popraševal sem sprevodnico, kod naj se vozim, da pridem do teh in teh barak. Poleg mene vstopi v tramvaj vojak, neznan mi barv pod vratom. Govorica ga je izdajala, da ni Nemec. Zanimal me je, Ker imam slabo navado, da začnjam razgovore o vsaki priliki in nepriliki, ga nagovorim. Bil je ogrskega polka. »Govorite poleg madžarskega in nemškega še druge jezike? — »Seveda, hrvatsko.« — »Kako to? Odkod ste doma? — »Iz Požuna.« — »Kako pa, da govorite hrvatsko? Ste li bili na Hrvatskem?« — »Ne! Ja sam Hrvat sa Požuna.«

Sram me je bilo. Učili smo se, da so bili nekoč Slovani tod kompaktno naseljeni od severa proti jugu. Sedanje etnografije avstrijske monarhije pa poznamo premalo, saj vkolikor se nas samih tiče. Hrvatje v okolici Požuna! Z Dunaja vozi električni tramvaj v Požun in rabi tja komaj dve uri!

Res je, da ti Hrvatje počasi izginevajo. Le preveč so navezani sami nase in na tujerodne sosedje. Toda to ljudstvo, ne do-

ma po samotnih hribovskih vaseh, marveč ob glavni poti med Dunajem in Budimpešto se še krčevito drži svojih šeg in navad ter krasne narodne noše. Kako pa je pri nas?

Vozili smo se na dopust. Ob Muri smo hiteli proti Spielfeldu, kjer teče slovensko-nemška jezikovna meja. Dva Slovenca, štajerska fanta, in en Nemec iz Cmureka so se vozili iz Tirolov. Nemec iz Cmureka, kjer je še pred nekaj leti župnikoval Slovenec, ni mogel govoriti slovensko, razumel pa je še precej. V kotu pa je sedel sam zase kot bi se bal, da moti družbo s svojo navzočnostjo, mlad, nežen dečko, lepih oči, mladega obraza in črnih las. Imel sem seboj nekaj cigaret in jih razdal, tudi mlademu fantu eno. Salutiral je v zahvalo z levico, prestreljeno desnico je nosil v ovojih.

»Odkod? Kam?« seveda po nemško. Slabo mu je slo z nemščino in naglas mu je bil madžarski. Prihajal je iz bolnišnice v nemških krajih in se peljal v Radgono. »Odkod ste doma?« — »Magyar!« — »Vem, pa odkod?« — »Magyar!« — »Magyar orszag je velik. Iz katerega kraja?« Sedaj me je razumel: »Murom Sombóthely.« Znano ime... »Potem ste pa Slovenec?« naglo prašam slovensko. S sedeža ga je dvignilo, pol stoje in pol sede je smehljalje ponavljal:

»Slovenec! Slovenec!« — »Kako pravite doma svoji vasi?« — »Sóбота, gospod!« — »Govorite li doma vsi slovensko?« — »Vsi govorimo slovensko doma, a v šolah in kancelijah madžarsko.« Obmolnila sva in on je gledal skozi okno. »Glejte, to je Múra!« me pokliče, kažoč na Muro, ob kateri je prebil najlepša leta svojega mladega življenja. Da, Mura! Ni tako velika, a vendar je široka in globoka dovolj, da nas loči v dva sveta, kakor tudi Nadiža in Idrija ločita Beneške Slovence od skupnega narodnega telesa.

V Spielfeldu je izstopil. Ob slovesu je večkrat zaklical »z Bogom« in podal roko vsem, ki so z menoj govorili slovensko. Ta mladi ogrski Slovenec, ki se nikjer ni učil zgodovine Slovencev in ki mu menda ni nihče predaval o Slovincih in njih domovini, je v nas treh: dveh štajercih in enem Kranjcu spoznal tri izmed svojih, ki so ž njim iste krvi in istega jezika. Kri ni voda. — Bog čuvaj njega in slovensko domovino onstran Mure!

Ponoči sem se vozil v nabito polnem vozu. Pri oknu sta sedela dva mornarja, na polici za prtljago je smrčal neznan sopotnik. Ali ga je zbudilo tresenje ali dušljiv in vroč zrak pod stropom, mož se dvigne na komolcih, krepko zazdeha in motri sopotnike. Oko mu obvisi na meni: »Gospod,

ste li kadilec?« Bil je Lah, ki je govoril nemško. »Kadim.« »Imam finega bosanskega tobaka. Ga kupite?« »Rad. Po čem?« »Znate, prej je veljal 60 vin., pa sedaj ta riziko, ko je tako zabranjeno, naj bo ena krona dvajset.« »Drag je, pa naj bo en zavoj.« »Ma je fina roba.« »Vi ste Italijan?« »Trieštini sem.« »Italijan iz Trsta,« ga popravim. »Kaj pa ste Vi?« »Slovenec.« »Začela sva po slovensko. Lomil je hrvatsko slovensko mešanico.« »Veste, tudi jaz sem po materi Slovenec. Moja mati je bila Kranjica, doma tam od Postojne.« »Aha! Razumem. Pa se je poročila z Vašim očetom, ki je bil Italijan in Vi ste Italijan.« »O, ne! Moj oče je dalmatinski Hrvat. Doma smo govorili izpočetka vseprek, slovensko, hrvatsko, laško. Potem pa sem šel v šolo in počasi pozabil vse razen laščine, ki sem se jo učil v šoli. Doma smo začeli govoriti kot se govori v Trstu. Toliko pa mi je še ostalo od slovenščine, da se lahko razumem povsod, kar mi pri kupčiji in vojaščini dobro služi.« V Gradcu sta vstopila dva rusinska topničarja, ki sta se od Tolmina peljala domov na dopust. Govoril sem z njima slovensko in dobro smo se umeli. Tržačan je medtem že zopet odprl svoj kovček in jima začel v hrvatsko-slovenski mešanici ponujati svoj tobak. Moža sta imela denar in mu odkupila vso ostalo zalogo, ki se je od Bosne gor že precej skrčila. »Dobro je, če človek zna slovensko, z vsemi se

obojih svetih gg. oo. Frančiška Ambrož in Aleksandra Vavpotič. Ker sem z njima občasno malone do konca njih junaškega življenja, bodi jima v spomin kratek hronolog njihovih zadnjih dni.

P. Frančišek.

Bilo je prve dni meseca junija 1915. Bil sem ravno povečerjal. Pogovarjal sem se z g. kaplanom, ki je bil slučajno pri meni. Potrkata in vstopita moj alter ego p. Klemen in njegov drug p. Blanko. »Beguška sva,« tako pozdravita in povesta, da je Sv. Gora evakuirana in vsi so morali zapustiti kraj milosti, miru in tolažbe. Kaj bo, kaj bo s Sv. Goro? Take misli so me pretresale tisti dan in še dalje. Toda ni minulo mnogo dni in nekega popoldne se mi predstavi zvesti svetogorski čuvaj g. p. Franc. Dobil je od divizijonerja dovoljenje, da sme neovirano bivati na Sv. Gori in v varno spravljati premakljive cerkvene in samostanske reči. Prihajal je vsak teden parkrat v Gorico, da se je nekoliko razvedril in si kupil potrebne reči za hrano.

Prišel je dan 23. junija. Že čez dan so začele prihajati sovražne granate na Sv. Goro. Mi smo pa mislili, da so naši spravili topove tja gori in streljajo na sovražnika, ker slišali smo le eksplozije in videli le dim. Prišla je noč. Sedaj smo vedeli, pri čem smo. Videli smo na Sv. Gori veličasten kres, a niso gorele nalašč napravljene kresne grmade, gorelo je svetišče, v ognju je bil samostan. Ljudstva se je mnogo zbralo in gledalo strašen prizor. Nekateri so jokali, drugi molili, največ pa je preklinjalo brezverskega sovražnika. Z g. prijateljem Vinkom, ki je bil pri meni na obisku, sva gledala žalostni prizor do 11. nočne ure, kakor sva se podala k počitku. A nisem mogel spati. Bil sem v duhu vedno na Sv. Gori. O koliko lepih, blaženih, da, svetih spominov! In mislil sem si, kako mora biti pri srcu šele g. p. Franc! Kaj neki dela sedaj? Ali je ostal nepoškodovan? Ali je morda žrtev tudi on? Morda potrebuje v zadnjih trenutkih duhovne pomoči? In nobeden ne sme do njega!

Drugi dan, na sv. Ivan, je gorelo še cel dan, a nobene prave vesti ni bilo, kaj in koliko je pogorelo. Tretji dan — hvala Bogu — priroma g. p. Franc zdrav, samo žalosten in bled. »Sv. Gore ni več,« je bil njegov pozdrav. In pripovedoval je strašne dogodke: Začetkom so prihajale manjše granate. Poškodovale so strehe na raznih poslopjih. Proti večeru pa so začele tuliti največje sovražne granate. In padale so začetkom v samostan, kjer je nastal tudi ogenj. Goreti je začelo v celici p. Klemen, kjer je ležalo vse polno krasnih rokopisov, ki so prvi netili ogenj. Prišla je vojaška pomoč. Nosili so iz cerkve, samostana in iz posameznih celic, kar so dobili, in spravljali vse na kup v spodnje obokane kleti. Morali so pa biti previdni. Vsakih pet minut je prišel navadno sovražen pozdrav, odmor med tem so morali porabiti. Delali so, dokler niso začele goreti stopnice, tedaj jim je bil zaprt vhod v gorenje prostore. Najdalje časa se je mudil ogenj v knjižnici, in ko je tu vse pokončal, udaril je z vso srditostjo v druge samostanske dele in v cerkev. Eden je bil vedno na straži, da je nevarnost sporočil. In letali so delavci z g. p. Francem iz kota v kot, kakor je bilo bolj varno. Drugi ve-

čer je ogenj ponehal, ker ni imelo nič več goriti in je sovražnik utihnil.

Potem je prihajal p. Franc k meni vsak teden enkrat ali dvakrat. Imel je opravilo v Gorici. Povedal mi je, da živi kakor Robinson. Vrat svojega bivališča ne more ne zakleniti, ne nasaditi, naslonjene so samo. Skozi strop teče deževnica, zato ima nad posteljo razprt velik dežnik, da ga varuje v deževnih dneh.

Prišla je slovesnost prve porcijunkule v vojnem času. Dogovorila sva se s p. Francem, da bo svetogorska slovesnost v Solkanu. Vabil sem ga, da bi prišel k meni že predvečer in pri meni prenočil. Zvečer ni prišel, pač pa ponoči in naslonil se je kar na dvorišče na kamenito mizo in spal, dasi so bila vrata v župnišče noč in dan odprta, ker notri . . . Straža ga je dobro poznala. Pri častnikih je imel stalno ime: »Der brave Peter vom heil. Berge.«

Nekoč ga ni bilo k meni cel teden. Ko zopet pride, ga pa jaz pozdravim kar kratko:

»Kod ste pa hodili toliko časa?«

»Svetogorsko Mater božjo sem rešil,« je bil odgovor. In povedal je, da je na vojaškem avtomobilu peljal zgodovinsko, krasno in ljubljeno podobno svetogorskega svetišča s Sv. Gore do železniške postaje in potem z vlakom dalje v Ljubljano, kjer se je začasno naselila. In potem je ognjevit, približno tako-le pristavil:

»Odpeljal sem jo, pa jo bom tudi zopet pripeljal in jaz jo bom nesel nazaj na Sv. Goro. Poprej pa bom, kakor hitro se konča vojna, šel po širni slovenski domovini, od kraja do kraja, od vasi do vasi, da, od hiše do hiše. Pripovedoval bom, kaj se je vse v pričo mene grozovitega godilo na Sv. Gori in nabiral bom milodare za še krasnejšo romarsko cerkev.«

Neki dan dobim pismo od njegove nečakinje. Piše mi in prosi, kaj za »božjo voljo« sporočim, ako vem, kaj je njen stric. Ko mu pokažem pismo, pravi resno: »Ni treba, da drugi za mene skrbijo, ker za mene skrbi Mati božja.«

V jeseni leta 1915. je začel popravljati v romarski hiši. Napravil je za prvo silo samo eno sobo s pečo na oni strani proti cerkovniku. Nameraval je napraviti še dve sobi in kuhinjo, da bi lahko prišla gori še po en pater in en frater, ko se svetovni položaj pomiri. Pa malo časa je prebival v novem stanovanju. Najbrže je dim iz peči obvestil sovražnika o njegovem bivališču. Kmalu so bile sovražne granate tu in opustošile, kar je bilo popravljenega.

Ker g. p. Franc ni imel na Sv. Gori niti stanovanja več, ne dela, preselil se je končno v kostanjeviški samostan in kasneje v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorico, kjer je manjkalo hišnega duhovnika.

Vsako nedeljo pa in vsak zapovedan praznik brez izjeme je hodil na vse zgođaj v Grgar, kjer je pomagal spovedovati in opravljal drugo službo božjo.

Bilo je v soboto pred tiho nedeljo lanskega leta. Prišel je k meni, ko je šel spovedovat za velikonočno spoved v Grgar. Povedal sem mu, da jaz ne morem z njim, ker sicer bi v nedeljo ne mogli biti doma dve sveti maši. Druga leta je namreč vedno hodil en solkanski duhovnik v Grgar za tiho nedeljo, da je pomagal v spovednici. Ob tisti priliki sva se dogovorila, da pri-

deta on in p. Aleksander v petek in soboto pred oljno nedeljo v Solkan pomagat spovedovat. V petek sicer p. Franc ni prišel, pač pa v soboto in ni prišel peš, ampak pripeljal se je, žalibog tudi dalje odpeljal.

V torek po tihi nedelji ga je zadel v bolniški sobi drobci sovražne granate in na posledica rane je v petek umrl. In v soboto ponoči so peljali njegove zemeljske ostanke k zadnjemu počitku na Sv. Goro. Spremljal ga je p. Aleksander, junak je spremljal junaka.

P. Aleksander.

In tudi ti si šel od nas, dobri, ljubeznjivi naš p. Aleksander! Kakor si tukaj na zemlji s petjem in godbo poveljeval čast in slavo božjo, tako sedaj — trdno upamo — prepevaš z nebeskimi angelskimi zbori čast troedinemu Bogu.

Da, tudi g. p. Aleksander je bil žrtev krvoločnega sovražnika.

Začetkom laške vojske sva le malo občevala. Ko pa je s fr. Akurzom sam ostal na Kostanjevici, prišel je večkrat k meni. Začetkom je bil po stari navadi še vesel in korajžen.

Bilo je 18. novembra. Imeli smo v Solkanu sv. mašo zadušnico po rajnem našem kaplanu g. Andreju Rustja. P. Aleksander je prišel asistirat.

»Quomodo amice,« sem ga vprašal.

»Adhuc vivimus,« mi je odgovoril in pravil, kako tulijo okrog samostana sovražne granate.

V mesecu decembru sva se dobila pri bolnem g. župniku dornberškem. Bil je poln življenja. Pravil je, da je sedaj na Kostanjevici on gvardijan, vikar, celebrant, organist in da ima sploh vse šarže. Pravil je dalje, da hodi pomagat spovedovat, maševat in orglat tudi v kapucinski samostan in v razvedrilo ga večkrat povabijo k sebi častniki goriški.

Do smrti g. patra Aleksandra ni bilo med nama nič posebnega. Prišel je tu pa tam k meni, a kmalu odšel.

V petek pred oljno nedeljo je prišel pomagat spovedovat. Govorila sva o smrti p. Franca.

»Vidiš,« je rekel, »on je slutil svojo smrt, zato je tudi prosil, da ga pokopljejo na Sv. Gori.«

»Če slutnje kaj veljajo,« sem pristavil jaz, »upam, da se bom jaz rešil, ako pride nevarnost.«

»Tudi meni pravi notranji glas, da bom srečno preživel vojno,« pristavi p. Aleksander.

Zadnje tri dni Velikega tedna je hodil k nam asistirat. Na Veliko soboto je pri kosilu moral častnikom opisati tragično slovesni pogreb p. Franca, ki se je vršil prej njo soboto na Sv. Gori ob 11. uri zvečer. Častniki so bili ginjeni.

V maju in juniju je šel skoraj vsak teden v Grgar radi nekega svetogorskega zemljišča. Rad se je ustavil pri meni nekoliko časa. A čudno, bil je vedno bolj tih, nekako zamišljen.

V juliju je bil nastanjen v Solkanu neki hraber polk, pri katerem je bil p. Aleksander kakor domač. Bil je večkrat povabljen k častniški mizi. Vsi pa smo se čudili njegovi otožnosti.

Dne 25. julija mu je polkovno poveljstvo izročilo častno diplomu, imenovalo ga

je za častnega vojnega kurata dotičnega polka. On se je pa mirno zahvalil za izkazano mu čast, Aleksander ni bil več Aleksander! Ali so se njegove slutnje morda spremenile? Ali je morda že čutil bližajočo se smrt?

Bilo je 3. avgusta, ko je bil zadnjič pri meni. Pri odhodu me je otožno vprašal:

»Kdaj se zopet vidiva?«

»I, drugi teden prideš gotovo zopet k nam, kaj boš doma samotaril!« Tako sem mu odgovoril.

On pa je žalostno zmajal ramena in rekel: »Ne vem.« Podala sva si roki in niso se več videla. V nedeljo, 6. avgusta, ponoči sem moral jaz iz Solkana, čez nekoliko dni sem izvedel njegovo žalostno smrt. Počivaj v miru, dragi prijatelj! Junaško si končal svoje življenje, ponosno gleda na tebe domovina!

P. Konrad.

Še tretji sin sv. Frančiška se je preselil v boljše življenje v času strašne vojske, ki je bil rodom goriški rojak in živel od leta 1901. na Goriškem. To je naš p. Konrad. Ni sicer žrtev sovražnih krogel, a nesreča rodne dežele ga je pekla, položila ga na bolniško in smrtno posteljo.

Bil je nastavljen na Sv. Gori, ko so se gori zopet nastanili oo. frančiškani in živel gori mnogo let. Bil je neutrudljiv v spovednici, pomagal zelo rad sosednim duhovnikom, kadarkoli so ga klicali, bil je kot gvardijan vnet za lepoto hiše božje, kar kaže lep križev pot, ki ga je postavil v Marjinem svetišču. S Sv. Gore je prišel na Kostanjevico, kjer je bival, dokler ni bil ogrožen samostan. Vsi smo ga radi imeli. Kar je imel, hotel je deliti s svojimi soprobrati in prijatelji, zato smo mu dali častno ime: pater dobrotnik. Upajmo, da mu je nebeski Dobrotnik povrnil njegova dobra dela z nebeskimi dobrotami. Počivaj v miru, blaga duša! Moli za nas, kot molimo mi za tebe!

In ti slavna frančiškanska provincija sv. Križa, bodi ponosna na svoje blage pokojne sinove. Pretrpela in žrtvovala si mnogo na oltarju domovine. A prišli bodo boljši dnevi. Tvoji sinovi bodo prosili s sv. Frančiškom pri večnem Bogu, da se zopet vzdigne naša Sv. Gora in popravi ljuba Kostanjevica. In zopet se bomo zbirali v obeh svetiščih. V obeh samostanih pa naj stojijo tedaj spomeniki junaških mož — sinov sv. Frančiška. Solkanski.

Hrvatski sabor.

Adresna debata.

Zagreb, 9. marca.

Čisti pravaš Pavunić pogreša, da adresa koalicije ne omenja Medjimurja in Slovencev.

Izven strank stoječi posl. Mileusnić pravi: Združimo se in peljimo se čez Zidan most na Dunaj cesarju povedat, kaj hočemo. Sviri pred Madžari.

Čisti pravaš pl. Klis pravi, da politika koalicije ni realna, ker je narodno zedinjenje nerazrušljivo zvezala samo z enim faktorjem, namreč z državno skupnostjo z Ogrsko. Tako so vsi drugi faktorji postavljeni pred gotovo dejstvo, kar ni modro. Računati bi morala z vsemi faktorji. Povsod na svetu je zavladalo načelo narodnosti, koalicija pa konkretizira združenje v okviru državne skupnosti z Ogrsko. Kar je monarhija pridobila z okupacijo in aneksijo, mora v notranjosti uresničiti na temelju narodnostnega načela.

Koalicijonaš dr. Dušan Popović pravi, da opozicija zanika nagodbo, toda prišla je v sabor, ne da bi ugovarjala nagodbi. Združenje zahtevamo na podlagi pozitivnih zakonov in to je pač realna politika. Opozicija je ponosna, ker je 40 let pravila vedno eno in isto; to pa ni na mestu. Sicer pa o realni politiki pravašev sodijo kakor mi tudi drugi avlični politiki. Tak je dr. Krek, ki je gotovo objektivni. Dr. Krek priporoča pravašem, da naj vodijo realno politiko in da naj stopijo v zvezo z ogrskimi poslanci. Govornik citira Roguljevo brošuro o dr. Kreku, ki hrvatskim politikom priporoča učenje madžarskega jezika. V brošuri so dragocene resnice, kajti brošura pravi, da politika ni doktrinarstvo, ampak metoda. Adresa večine je zvesta tej politiki. Starčevićanci se niso izjavili o načinu zedinjenja, pravaši pa odločno odklanjajo dualizem. Govornik slika dvojno politično lice dr. Horvata, ki je na zunaj pravaš, skrivaj pa hodi v Budimpešto. Govornik je unionist, kar pa ne pomenja, da vse mirno spravi, ampak unionizem pomenja prepričanje, da se da po tej poti vse doseči.

Poslancu Hrvoju odgovarja: Hrvati naj ne bodo v skrbeh glede Srbov, ki se bodo v združenju Hrvatski z vsemi znaki hrvatstva čutili srečne, kajti čutili se kot en narod. Če Hrvoj hoče, da so tudi Srbi v pravaški stranki, naj jim prizna vsaj toliko kakor Madžari. Zakaj Hrvoj priznava Slovence, srbskega

lahko razume, mi je zagotavljal Tržčan, preštevajoč svoj dobiček. Bog ve, se bo li kedaj s ponosom začel zavedati, da je sin slovenske matere in mu bo li kedaj slovenska govorica zato postala ljuba in draga, ker jo je govorila njegova mati, ali jo bo vpošteval le, ko bo štel dobiček? Ta Tržčan je tip celega dela napol potujčenega naroda doli ob Adriji. Rešitev problema prinese bodočnost. Kaka bo?

Tudi jaz sem počasi optal svoj namrnik in trudnih, težkih korakov stopil na tuja tla. Za menoj domovina, tu pred menoj tuje mesto. Kak prepad med obema! Tu vse drvi svojo pot, palače obstajajo ob straneh, tujec jih gleda, ker so mu tuje, domočinu so tuje, ker ga ne zanimajo. Gledišče, opera, muzeji, vse to so pojmi, ki se spomniš na nje le, če te noga privede vanje. Sicer stojiš tam in čakajo njih, ki jih ni. Cerkve lepe, mnogo jih je, ena se zdi takda ko druga, vse osamele med milijoni ljudi. Človek — eden izmed milijonov, prebivalstvo množica posameznikov, vsak za se v milijonskem mravljišču. Tako sam si tu, doma pa čaka na te domovina.

Domovina! Greš mimo cerkvice na holmu — pa veš, ne da bi pršal: To je sveti Primož. Na visokem griču tam gori je sveta Katarina in na onem prav visokem in težko dostopnem se skriva sveta Neža. Po dolini in sredi vasi med našimi družinami kraljuje sveta Ana, malo višje sveti Mohor. Na najlepših gričih in najlepših cerkvicah, veš, je svetišče Matere božje, Marije sedem žalosti, Marije Pomočnice. — Brezje, Svete Višarje, Sveta, Žalostna, Vesela, Šmarna gora — nihče ti ni povedal, pa vseeno veš: tu mora biti Marijina božja pot. Vse to je naše, pristno naše in vse govori k tvojemu srcu: Poromaj k nam gori.

Narod naš je narod romarjev. S svečanostjo na obrazu in zbranostjo v srcu roma naš narod vsako leto na eno teh božjih poti. Sedaj romajo doma le naše zlate mamice, naše pridne žene in dobra dekleta. Drugih ni. Bog ve, kod romajo. Jaz romam danes tod v mislih z domovino.

Tudi tu romajo ljudje ob nedeljah, pa ne na božjo pot, ampak v Prater. Tam je komedij na izbiro, veselice, godba, ples, vino, pivo, zabava, veselje, da bi se človek utopil. Tako je to romanje, medtem ko v domovini naše mamice, žene in dekleta nosijo črne rute na glavi, molijo na božjih poteh in doma orjejo njivo ter sejejo žito.

Ko srečam v domovini dekle s črno ruto na glavi, me prime pri srcu: »Dekle, nisem ga poznal, pa sva si bila brata, bil je naš, naše krvi. Tudi jaz žalujem za njim!« In kolikor črnih rut vidim, toliko naših src vidim plakati za našimi. Domovina naša je kakor vas, vsi v tej vasi smo naši, ena celota, ne množica posameznikov, marveč organizem, družina med seboj. Nič ne de, da se včasih ne poznamo. Srečam kedaj našega človeka ali doma na cesti ali Bogve kje v svetu — in veliko naših srečam sedaj povsod — in takoj vem, da je naš. Pogovoriva se ko stara znanca in posloviva se ko brata; saj sva oba naša.

Tudi na Dunaju, v tujini videvam črne žalne obleke: svileni črna krila, moderne razkošne bluze in s črnim prozornim pajčolanom zastrte obraze. To naj bi pomenilo žalovanje. Če pa vidim, kako se izpod pajčolana krešejo iskre pogledov, kako ti iskreči se pogledi dostikrat švigajo sem in tja, nemirno in strastno, tedaj vem, da ta črna obleka, ki naj bi pomenila žalujočo bol, skriva v sebi nekaž drugega, kar pa ni žalovanje. Sedaj šele vem, koliko je vredna črna ruta na glavi naše kmečke

žene in našega poštenega dekleta, ki z zamlčanimi vzdihom in zatajenimi solzami korača za plugom, ki ga vlečeta volič in kravica. To je duševno junaštvo naših ljudi, večje in lenše ko junaško trpljenje naših mož in fantov v goriških in tirolskih planinah. To je naše, tako naše, da nam tega ne more podati nihče drug.

Domovina naša: prst, pomešana s kostmi naših dedov; gruda zemlje, orošena z našim znojem; vrt naš, namočen z našimi solzami; njiva, pognojena s krvjo našega rodu; naše gore, ožarijene z našo ljubeznijo; cerkvice na gričih, zbiralnice naših molitev; naša božja pota, zakladnice božjega blagoslova; slovenski domovi ob Soči, od granat in plamenov razkopane groblje; pregnani njihovi gospodarji, bratje v naši sredi; njihovi otročiči, naša deca; naši reveži in siromaki, gostje naših domov; naši domovi, hrami tihe, Bogu udane sreče; naše matere, ki so trpele in trpe za nas, nas učile moliti v našem jeziku in živeti v strahu božjem; naši očetje, ki so delali, nas učili delati s plugom in peresom ter umirajo za nas; naši fantje, bodoči stebri domovja in up narodovega napredka, a danes krvaveč cvet našega drevesa; naša dekleta, zdravje narodovo in njegova pesem ter bodoče matere slovenskih otrok — to je naša domovina!

Ta naša velika ljubezen, to tiho krščansko življenje naših družin, to naše trpljenje sedanjosti in te naše kot gore velike žrtve za bodočnost naših otrok — to je znak naše notranje sile in moči. Dokler bo ta sila v nas in vseh naših, bo tudi domovina naša. Čim večji bo ta naš notranji ogenj in čim več bo obsegal, tem bolj bo naša ta domovina.

Domovina, domovina, ostani naša!

France Žar.

imena pa noče. V adresi večine srbsko ime ni omenjeno, ker smo v tem velikem trenutku hoteli dokazati, da smo odkritosrčno za hrvatsko narodno misel; nikjer nismo ovirali hrvatskim težnjam. Kakor se danes srbski vojaki bore pod hrvatsko zastavo, tako se bori mo tudi mi sedaj za hrvatsko idejo.

Govornik zavrača Radićevo zahtevo po »hrvatskem kurzu«, ker bi s tem odbili Srbe in začel bi se zopet medsebojni boj.

Posl. Radić pojasni, kako si misli »hrvatski kurz«, ki ne bi bil naperjen proti Srbom.

Starčevićanec **Perišić** pravi, da je sedanja zunanja politika zgrešena. Če bi hrvatsko vprašanje svojčas rešili v smislu pravaške stranke, ne bi bilo prišlo do sarajevskega umora in svetovnega požara. Ali če bi vseeno prišlo zaradi Alzacije in nemško-angleške konkurence, bi se ta vojna vsaj ne vodila pod devizo razdelitve monarhije, kjer hočeta nadvladati dva naroda. V Avstriji Nemcev tudi vojna ni izučila. Če bi monarhija ne bila v rokah Madžarov, bi najmlajši rod ne iskal odrešenja pri drugih narodih. Kako daleč gre ta stvar, izhaja iz dozdevne izjave dr. Horvata, da niti za svoje sinove ne more jamčiti, da ne bi ubrali te poti, če do sedanje politike ne bo konec. Današnji člani »Jugoslovanskega komiteja« so bili v svoji mladosti ognjevitvi pravaši. Čudno je, da so tudi Nemci proti našemu zedinjenju. Saj nočemo niti Nemcem niti Madžarom zapreti poti do morja. Hočemo, da so morja poštenei solastniki vsi narodi. Prav zato zedinjenje v okviru dualizma ni mogoče, kajti obe polovici gledati, da ne bosta oslabiljeni, kaj je tedaj bolj enostavno kakor naše zedinjenje na tak način, da niti Avstrija ničesar ne izgubi, Ogrska pa ničesar ne dobi. Popovičev odgovor, da je bosanski srbski poslanec dr. Srškić za separatno stališče Bosne. Monarhija naj gleda, da tudi še tretji narod ne izvede svojega zedinjenja proti nji in brez nje, kakor so to storili Nemci in Italijani. Narod, ki je dal Borojevića, Hausa in Njegovana, je zrel za samovlado. Posl. Radić svari, da naj preveč ne zaupa grofu Andrassyju, in ostalim madžarskim opozicionalcem.

Čisti pravaš dr. **Prebeg** obširno govori o prejšnjih volitvah, sedanja večina je pripravil do zmage sedanji ban Škerlec. Ker bo tudi ban glasoval za adreso večine, ga skrbi, da se bo storilo vse, da se okrepi Ogrska na škodo Avstrije. Opomba govornika o nekem pismu je vzbudila velik vihar med koalicio in opozicijo. Predsednik vzame dr. Prebegu besedo.

Zadnji govornik opozicije pl. **Ervoj** izvaja, da se program starčevićanec da izvršiti, ker sicer bi ga voditelji koalicije l. 1903. in 1907. ne bili podpisali. Kar zahtevamo v svoji adresi, je podpisalo 52 zastopnikov hrvatskoslovenskega naroda.

Predsednik govornika večkrat opominja, ker ga ne posluša, mu vzame besedo. Vsi opozicijski poslanci odidejo iz sabora.

Poročevalec koalicije **Gjalski**: Opozicija hoče zedinjenje po neustavni poti. Želi, da monarhija spozna veliko korist hrvatskega zedinjenja.

V odsotnosti opozicije je bila sprejeta adresa srbskohrvatske koalicije.

Razgovor z maršalom Conradom.

Dunaj, 9. marca. (K. u.) »Neue Freie Presse« objavlja razgovor maršala barona Conrada pl. Hötendorfa z zastopnikom »Associated Press« Schreiberjem. Conrad je izjavil, da je ententa napravila dve težki napaki: Prva napaka je bila misel, da se bodo narodi, ki tvorijo avstrijsko-ogrsko monarhijo, razcepili, druga napaka pa, da ententa ni sprejela mirovne ponudbe osrednjih sil, očitno v veri, da stoje gospodarsko, kakor tudi vojaško pred propadom. Nikdar se še ni napravila večja napaka.

Maršal je povdaril: napraviti konec tej vojski, je najbolj vroča želja cesarja Karla, ki je po 32 mescih, katere je preživel na fronti, spoznal vse strani vojske. V nadaljnjem razgovoru se je izrazil Conrad, da ententa podcenjuje Avstrijo. Mi nismo nikak raznovrsten konglomerat, v katerem vsi deli stremijo vsaksebi; mi smo zagozda Evrope, v kateri se različne narodnosti Evrope ne samo socialno, gospodarsko in politično združujejo, marveč žive v pravem pomenu besede kot družina.

Glede na podmorsko vojsko je izjavil baron Conrad, da je popolnoma upravičeno sredstvo v boju za naš obstoj. Vojska bi bila že prej končana, če bi se podmorska vojska prej pričela. Mi se nismo hoteli poslužiti tega sredstva, ne da bi poprej dali našim sovražnikom možnost, da se spametujejo.

Glede Rumunije je izjavil Conrad, da vojska slab posel za vsakega, posebno

pa za zabite. Stališče Rumunije je bilo sijajno do trenutka, ko se je odločila, da nas napade. Njeni državniki so pač tudi mislili, da smo pred propadom. O strogo vojaških vprašanjih baron Conrad ni hotel govoriti, enako tudi ne o položaju, ki je nastal vsled preloma med Washingtonom in Berlinom.

Med našim ljudstvom.

Bohinjska Bistrica.

Povodom odlikovanja našega župana g. Fr. Arh z vojnim križcem je v čast in priznanje bistriški občini prišel v četrtek sam korni poveljnik eksc. preblag. gosp. Rudolf Stöger-Steiner von Steinstätten s svojim štabom in vojaško godbo. Pred hotelom »Triglav« smo pričakovali ob 11. uri ekscelenco častniški zbor s častno kompanijo, g. okrajni glavar, domača duhovščina, uradništvo, občinski odbor v narodni noši, požarna bramba, venec deklet v narodni noši, šolska mladina in obilo zbranih domačinov. Ob sviru cesarske himne pride ekscelencia s sijajnim spremstvom ter ga pozdravimo s krepkimi živio-klici. Šolske deklice v narodni noši ga pozdravijo v imenu šolske mladine s prekrasnim šopkom. Nato gremo v dvorano ter se prične slovesnost. Preč. g. župnik Fr. Zvan ga pozdravi v imenu Bohinjcev v nemškem in slovenskem jeziku kot neustrašnega branitelja Bohinja ter povdarja, da se imamo zahvaliti Bogu in ekscelenci, njegovemu junaškemu častniškemu zboru ter hrabrim vojščakom, da smo ostali še vedno na nam tako ljubih bohinjskih tleh. Božja previdnost naj ekscelenco zmagovalno vodi še naprej ter nas varuje in čuva po naši slavni avstro-ogrski armadi. Svojo hvaležnost hočemo pokazati z nemejeno zvestobo. Kakor kristalno čiste so naše lepe bohinjske gore, tako so naša srca polna čiste ljubezni do Boga, do presvitlega, tako priljubljenega vladarja Karla ter do naše mile, ljube domovine. Prosi ekscelenco, da milostno sprejme to prisrčno patriotsko poklonitev Bohinjcev ter naše najgloblje spoštovanje in največjo hvaležnost do Njega ekscelence. — Naš odlični odbornik g. Martin Ravnik se mu z občinskim odborom pokloni kot častnemu občanu, kateri je občini v največjo čast in ponos.

Ekscelencia nato v prekrasnem govoru slavi dobro ljudstvo Gorenjske, v prvi vrsti lepe bistriške občine; kako visoko je ceni, naj priča njega prisotnost pri današnji slovesnosti. Dvajset mesecev Bohinjci v teh hudih časih vztrajajo ter so vojaštvu v največjo pomoč. Povdarja velike zasluge gosp. župana, odlika mu bodi sladka zvest, da je tudi v teh hudih časih izpolnjeval svoje tako težke dolžnosti ter mu pripne križec. Pozivlja zbrano občinstvo, da se spominja presvitlega cesarja ter mu najprvi trikrat zakliče »Hoch« in potem mu ekscelencia trikrat zakliče živio. Po dvorani mu gromovito vsi odgovarjajo ter zaigra godba cesarsko himno.

G. župan se zahvali za izredno čast in odlikovanje in vsem gostom za častno navzočnost.

Ekscelencia se nato obrne proti občinskemu odboru, se zahvali za imenovanje častnim občanom ter zagotavlja, da mu je čast in ponos biti častni občan tako eminentno patriotske občine ter bodri, da tudi zaneprej tako deluje za domovino.

Šolska mladina prekrasno in tako z občutkom zapoje cesarsko pesem; to prelepo petje je napravilo na vse poseben vtis, za kar se tudi ekscelencia zahvali gospodični voditeljici Fr. Zemljan. Nato je bila defilacija.

Pri dineju korni poveljnik slavi lepo harmonijo, ki vlada med vojaštvom, duhovščino, uradništvom in civilnim prebivalstvom, ki je porok naše končne zmage ter v vznesenih besedah napije Njega Velikanstvu.

Tako zelo se je od tako visokega vojaškega dostojanstvenika počastila bistriška občina ter nam je ta lepa slovesnost v krepko bodrilo nadaljnega dela.

Iz seje mesinega aprovizacijskega odseka.

Deželno mesto za dobavo klavne živine bode odslej brezplačno dobavljalo mestni vojni kuhinji tedensko po 100 kg govejega mesa. Vprašanje glede ustanovitve javne mesnice, kjer bi se prodajalo revnim sloyem ceneje meso, se reši pozneje, ko bodo znane tozadevne predloge oficijelnih mest. — Fižola se mesto krompirja odda proti izkaznicam 13.000 kg, to je za 3000 kg več, kot je odsek privolil v svoji zadnji seji. — Odsek ponovno povdarja, da je Ljubljana zelo prikrajšana glede moke za kuho. Vsem večjim mestom se nakaže veliko več moke za kuho. Odsek napravi vse potrebne korake pri uradu za prehrano, da se temu težkemu nedostatku odpomore. — Jajca so se razdelila dosedaj prvemu okraju. Vsega skupaj je oddala mestna aprovizacija pretekla dva meseca prebivalstvu do 60.000 jajc. Zadnje tedne je dovoz jajc ponehal in ni bilo mogoče razdeliti jajc še naslednjim

okrajem. Vendar ko se nabere več tega blaga, se zopet prične s prodajo jajc, tako da pridejo kolikor mogoče kmalu vsi okraji na vrsto. — Mleka je z vsakim dnem manj. Preskrbovalnica za mleko je bila celo primorana, da skrči mlečne karte za dojenčce, dočim drugi otroci najnežnejše starosti, bolniki in stari ljudje ne dobe nič. Da se vsaj nekoliko odpomore posebno otrokom do 4. leta, ki imajo mlečna nakazila in ne dobe mleka, se bode v vojni prodajalni oddajalo jajca na mlečne nakaznice. — Kakor je bilo že objavljeno v časopisu, se v predpisanem redu prodaja prihodnje dni kolerabo in repo na krompirjeva nakazila. Cena je za kolerabo in repo 24 v kg. — Na aprovizacijskem vrtu za mestno drevnino v Tivoliju se spomladi zasadi predvsem čebula. V najem se pa vzame tudi nasproti temu vrtu ležeči Zeschkov travnik, kjer se bo zasadil, če bo le mogoče, zgodnji krompir. Aprovizacijski odsek sklene nadalje vse gorke gredice aprovizacijskih nasadov porabiti za kultiviranje sadik zgodnjih zelenjav, kot zgodnjega ohrovt, kolerabe in zelja. Mestna aprovizacija bi potem sadike oddajala prebivalstvu, da omogoči posestnikom vrlov obdelovanje in pridobitev zgodnjih zelenjav. Aprovizacija vzame v najem nadalje vse gorke gredice onih vrtnarjev, ki bi gredic spomladni ne mogli ali hoteli obdelati, in zasadi tudi tu zgodnje sadike. Za obdelovanje nasadov se prosi vojaško oblast za ujetnike. Aprovizacija prosi tudi za vojaški motorni plug, da se izorje za obdelovanje namenjen svet. Končno sklene odsek intervenirati pri nemškem viteškem redu, da ostane še nadalje svet na Mirju zagotovljen dosedanjim najemnikom, ki preskrbujejo že leta ljubljanski trg z zelenjavo.

Zračni boji v februarju 1917.

Berlin, 9. marca. Veliki glavni stan: Februarja smo izgubili 24 letal. Naši sovražniki so izgubili na zahodu, na vzhodu in na Balkanu 91 letal. Med njimi jih je padlo 37 v obsegu naših črt, 49 pa onstran naših črt na tla. Pet smo jih prisilili, da so se morala izkrcati.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Dunaj, 9. marca. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana: Skoraj da stalno nizka temperatura v mesecu februarju je omejila tudi delovanje naših letal in skupin le na poizvedovanje ali na obrambo sovražnih letal. Tiste dni, bilo jih je malo, ko se je le nekoliko videlo in ko je bilo količaj ugodno vreme, so naši piloti zelo spretno izrabili, da so izpopolnjevali slike sovražnih bojišč in premikališč, ki izkazujejo mestoma večje izpremembe. Med drznimi in energičnimi poizvedovanji v zraku, ki so jih izvedle naše požrtvovalne stotnije letalcev meseca februarja in ki so dovedle do skrajno ugodnih uspehov, naj bodo nekatera omenjena, kažejo, kako tiho in požrtvovalno je ta mlada četa delala. Sestrelili smo pet sovražnih letal.

Ze v prvih dneh meseca februarja se je posrečilo četovodju Andreju Dombrowsky, da je po daljšem boju in v hudem sovražnem obrambnem ognju sovražno Nieuport bojno letalo prisilil, da se je moralo hitro in v neugodnih razmerah izkrcati v neki soteski zahodno Comanesties. Lastno letalo se je vrnilo nepoškodovano na lastno letališče. Dne 10. februarja sta sestrelila rezervni poročnik Francišek Grasser kot opazovalni častnik in deseterik Stefan Wenzel kot pilot neki italijanski Farman po boju v zraku nad vrhom Jeza zahodno Tolmina. Lastni zračni napadi so tudi 11. februarja popolnoma uspešni. Dve lastnima letaloma se je posrečilo, da sta premagala v sovražnem odseku pri Soči s spretnimi manevri dve sovražni letali, ki sta se morali izpustiti na tla.

Zelo uspešno je delal stotnik Stoisavlijevič v odseku na Krasu. S hitrim poletom je sestrelil sovražno Farmannovo letalo tik južno Kostanjevice; letalo je moralo hitro padati med obema črtama in se je zelo poškodovalo. Tudi na galiski bojni črti se je posrečilo rezervnemu poročniku Fricu Steinerju, ki je opazoval, in pilotu četovodju Severinu Drimalu, da sta jugovzhodno Raziwikowa sestrelila dvokrilno Nieuportovo letalo.

Naše izgube so pa zelo nizke. S strelom na sovražnem ozemlju smo izgubili eno letalo. Sovražni topovski ogenj je močno poškodoval dve lastni letali, ki sta se pa v lastnih črtah izkrcali. V izgubljenem letalu sta se nahajala kot opazovalec Viljem grof Sieminski in kot pilot deseterik Ljudevit Fleck. Letalo se je dvignilo dne 11. februarja v daljši polet, a vrnilo se ni. Pri Vidmu se je moralo izkrcati. Italijanska poročila slave delo tega »prvovrstnega letalnega borilca«, ki se je v višini 2000 metrov v najlutejšem ognju obrambnih baterij spretno in več časa branil proti neštetim zasledovalcem. Šele potem, ko je bila hrabra posadka ranjena in ker je bil motor težko poškodovan, se je moralo letalo izpustiti na tla. Izvojevalo je časten in hraber boj.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 9. marca. Uradno: **Fofožaj se ni izpremenil.** Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer.

Neresnično italijansko poročilo.

Dunaj, 9. marca. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Italijansko poročilo z dne 2. marca pravi: »Včeraj je bilo delovanje sovražne artiljerije posebno živahno vzhodno od Gorice. Naša artiljerija je krepko odgovarjala. Zvečer je nek naš oddelek nepričakovano vdrl v sovražne črte pri Tivoli in jih je spravil v nered.«

To poročilo se najbrže nanaša na to-le: Dne 28. februarja ob 10. uri 30 minut se je 10 do 15 močna patrolja skušala približati našim predpostojankam. Patrolja je bila z ročnimi granatami takoj prepodena in je imela na umiku izgube. Od tedaj se sploh ne pokaže sovražna pehota na nobenem delu fronte.

Italijanske čete za francosko fronto.

Curij, 9. marca. Kakor poročajo iz Berna, zadnji mesec nista vozila brzovlaka, ki vežeta Pariz čez Verdun in Vallorbe s Švico. Ta odredba je baje v zvezi s transporti italijanskih čet. Na francoski meji so razširjene vesti, da pride na Francosko 250.000 do 300.000 mož italijanskih čet. Švicarski listi dvomijo, da bi Italija pošiljala svoje čete na Francosko, ker sama pričakuje velike avstrijsko-nemške ofenzive.

Prekop Milan-Benetke.

Lugano, 9. marca. »Secolo« poroča: Proračunski komisiji italijanske zbornice so predložili načrt prekopa med Milanom in Benetkami.

Oster mrz v Italiji.

Lugano, 9. marca. V gornji Italiji vlada izredno oster mrz. Lombardija, Piemont in Ligurija so pokrite s snegom. V srednji Italiji so pa povodnji. Železnica Genova-Spezia je na več točkah pretrgana.

Manj kruha v italijanski armadi.

Rim, 9. marca. (K. u.) Vojni ministar je na vprašanje v zbornici odgovoril, da so morali porcije kruha italijanskim četam celo v gorskem ozemlju zmanjšati.

Mogočna kanonada na zahodu.

Na zapadni fronti se je ojačilo pripravljeno delo v obliki manjših podjetij, ki so se raztegnila tudi na doslej mirne odseke. Obojestransko otipavanje nasprotniške fronte je torej postalo zopet intenzivnejše. Francosko vojno vodstvo je gnala bojazen pred mogoče nameravanim nemškim podjetjem v Champagne do ponovnega poizkusa, da zopet osvoji pri Ripontu izgubljene postojanke. Z močnimi silami izvedeni napad je imel pa samo ta uspeh, da je nasprotnik zasedel neko vas, ki je vsled svoje globoke lege le majhne taktične vrednosti.

Ženeva, 9. marca. »Havas« poroča: Na francoski fronti divja od včeraj artiljerijski boj izredne ljutosti. Kanonada se čuje v Parizu, kot ob dnevih bitke ob Marni. Poroča se tudi o številnih malih pehotnih bojih.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 9. marca. Veliki glavni stan: **Topništvo je na široki bojni črti le v Champagni močnejše delovalo.** Kjer se je ogenj zgostil, je šlo za priprave lastnih in sovražnih malih bojev. Zahodno Wytschaete so vdrl naši naskakovalni oddelki v angleško postojanko. Vrnili so se s 37 ujetniki, dvema strojnima puškama in z enim metalcem min. Pri Somme je bilo več spopadov med poizvedovalnimi četami. Ujeli smo tam 15 Angležev. V Champagni so napadli Francozi po bobnešem ognju tiste postojanke, ki smo jim jih bili vzeli južno Riponta. Posrečilo se jim je, da so vdrl v posamezne jareke na višini 185 in v Champagni Fe. V vseh drugih drugih postojankah smo jih odbili. S protisunkom smo se zopet polastili kosov jarkov na nadvladajoči višini 185. Niže ležeče sotočje sovražnik drži. Na levem bregu Moze so izvedli Francozi sunek proti našim črtam na južnem robu višine 304. Izjalovil se jim je. Istočasno ob gozdu Avocourt izvedeno lastno podjetje nam je privedlo brez izgube 8 ujetnikov in 2 strojni puški.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Živahni boji na zahodu.

Berlin, 9. marca. (Kor. ur.) Wolf-fov urad poroča: Francozi so včeraj ponovili svoje ponovno krvavo odbite poskuse, da bi se zopet polastili višine 185. Samo Champagne Fe. in nek jarek zahodno od tam je ostal v njihovih ro-

kah. Obvladujoča višina 185 sama je ostala trdno v nemških rokah. Pri številnih patroljskih bojih in poizvedovalnih sunkih so Nemci dosegli uspehe. Tako so nemške napadalne čete zahodno od Wytshaete vdrle do tretjega jarka. Jarki so polni mrtvih Angležev. Ostanke posadke smo med ljutimi boji z ročnimi granatami pregnali. Nadalje na posrečena nemška podjetja so se izvršila zahodno od Moze, kakor tudi med Mozo in Mozelo. Na različnih točkah so napadalne čete udrle v drugo francosko črto in ugrabile ujetnike, strojnice in brzostrelne topove. Nasprotni smo večkrat odbili sovražne poizvedovalne napade; napadalci so imeli velike izgube.

Uspeh nemškega sunka ob Ancre.

Berlin, 10. marca. (K. u.) Wolffov urad poroča: Nemški umik ob Ancre je ustvaril čudne razmere, ki so zmes pozicijske in premikalne vojske. Kako malo so angleške čete, ki so izvežbane le za enostavno obliko pozicijskega boja, kos novim postojankam, kaže znatno število ujetnikov, ki jih ujamejo neznatne nemške zadnje straže. Način, kako Nemci ulove Angleže in obnašanje ujetnikov jasno priča o veliki negotovosti Angležev nasproti nevajenemu položaju.

Nemška poteza je povzročila veliko presenečenje in zmedo. Nihče ne ve, kje je nova postojanka. Kake sklenjene črte jarkov sploh ni več na angleški strani. Stotnje so razdelili v skupine in jih razpostavili po ozemlju, kjer si skupljejo vojaki čez noč posamezne jake, da se zavarujejo proti nemškemu ognju. Nemški napadi z ognjem povzročajo med sovražniki zbog nezadostnih kritij velike izgube. Ob poslednjih nemških sunkih pridejo preživeli v teh postojankah običajno kot ujetniki v nemške roke. Mnogo angleških patrolj se zaleti naravnost pred nemške postojanke, za katere prav nič ne vedo, kjer jih potem brez boja ujamejo. Celo voditelji patrolj in postojank niso prav nič orientirani. Zveza z ozadjem je mnogokrat prekinjena in skupno delo z artiljerijo preneha. Ujetniki tožijo nad slabo preskrbo. Avstranci se pritožujejo, da jih Angleži zapostavljajo.

Večinoma so bili ljudje mnenja, da se za Bapaume že začneja Nemčija, zmeta, ki jo po vsej priliki goje v ljudeh predpostavljani.

V Parizu se zopet sliši gromenje topov.

Berlin, 8. marca. »Nationalzeitung« poroča iz Genfa: »Havas« javlja s francoske fronte: Od včeraj naprej se zopet bijejo najljutejši boji. Gromenje topov slišijo v Parizu. Tako močno je, kakor je bilo v bitki pri Marne.

Nemiri v Parizu.

Genf, 9. marca. Na živilskem trgu v Parizu so izbruhnili težki izgređi. Priredile so jih ženske, ki so naskočile prodajalne ne ozirajoč se na policijo, ki je bila brez moči.

Francoski mirovni pogoji.

Bern, 9. marca. (K. u.) Pri včerajšnjem zborovanju v Sorbonne je izjavil Deschanel v svojem govoru med drugim, da je trditelj Nemčije, da jo štirispornost hoče uničiti, ničevna. 70 milijonskega naroda se ne more uničiti. Nikomur ne bomo, da živi, hočemo pa, da morejo vsi narodi živeti in delovati v prostosti, neodvisnosti in dostojnosti.

Zgodovinar Ernest Lavisse je izjavil, da so francoski mirovni pogoji: kaznovanje Nemčije, vrnitev Alzacije in Lotarinške, neodvisnost Belgije in Rumunije in pravica samoodločevanja vseh zatiranih narodov. Samo pod temi pogoji bo mir trajen.

Lep uspeh naših čet v Karpatih.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 9. marca. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavorskega.
Nič posebnega.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.
Naše čete so med dolinama Trotus in Uz z naskokom vzele višinski greben Magyarosa in sosedne močno utrjene postojanke Rusom. Ujeti so bili 4 častniki in 600 mož, zaplenjenih pa več strojnih pušk in metalcev min.

Pri vojni skupini maršala pl. Mackensena in na macedonski pl. črti se položaj ni izpremenil.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Letalna vojska meseca februarja.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 9. marca. Uradno:

Vojna skupina maršala pl. Mackensena.

Nobenih posebnih dogodkov.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.

Med dolinama Uz in Csebanos so se z nemškimi oddelki ojačeni avstrijski

ski polki polastili z naskokom močno utrjene obmejne višine Magyaros. Sovražnik nam je prepustil 4 častnike, 600 mož in več strojnih pušk. Posebno pohvalo zaslužil honvedni pešpolk 10. Vzhodno Gymesa smo uničili rusko utrjeno hišo.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavorskega.

Se ni nič poročalo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Rusko uradno poročilo.

Petrograd, 8. marca. Uradno: Zahodno in rumunsko bojišče: Obojestransko streljanje in delovanje poizvedovalcev.

Vpeljava abstinence na Ruskem.

Petrograd, 9. marca. (K. u.) Posebni odsek državnega sveta je včeraj sprejel od dume že sprejet zakonski načrt o končnoveljavnosti vpeljavi abstinence na Ruskem. Istočasno je odsek sklenil, naj se pripravijo številne odredbe, ki zasledujejo isti cilj. Poroča se, da so večina žganjarn že preuredili za druge industrije, posebno za izdelavo sladkorja.

Na južnem Balkanu.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 8. marca. Uradno:

Dve angleški stotnjici sta skušali severno od Dojranskega jezera napasti, pa ju je naš ogenj zadržal. Na ostali fronti slaboten artiljerijski ogenj. V vardarski dolini delovanje letalcev.

Črnagora.

Bern, 9. marca. »Gazette de Lausanne« poroča, da biva črnogorski princ Mirko na Dunaju z dovoljenjem kralja Nikolaja. Novo črnogorsko ministristvo bo Avstriji prijazno, ker je bil minister Ilić prej avstrijski častnik.

Boji v Macedoniji.

Sofija, 9. marca. Pomlad je naletela macedonsko armado v zelo neugodnem položaju. Srbska armada se je skrčila od 100.000 mož na čisto malo skupino. Težkoče dovoza so vedno občutnejše. Sarraillova armada je zelo ogrožena. Sarraill je pričel z artiljerijo zelo varčevati. Omejuje se na male boje severno od Dojranskega jezera in skuša tam priti naprej. Bil pa je gladko odbit.

Wilsonove spletke.

Boj proti obstrukciji v amerškem senatu.

Washington, 8. marca. (K. u.) Reuter: Senat je s 76. proti 3 glasovom sklenil, da se z dvetretinsko večino lahko sklene zaključek razprave.

Rotterdam, 9. marca. Iz Newyorka se poroča: Senatorjev opozicije tudi sklep, da se z dvetretinsko večino lahko razprava zaključi, v boju proti Wilsonu ne bo preplašil. Dozdaj še ni noben član opozicije odpadel in pravijo, da se mora vojna napoved Nemčiji z vsemi sredstvi preprečiti.

Avstrija-Združene države.

Berlin, 9. marca. Odgovor Avstrije Wilsonu ne bo po amerških poročilih povzročil prelom diplomatskih zvez. Wilson hoče namreč počakati direktnega sovražnega nastopa.

Ali bo Amerika odgovorila na avstrijsko noto?

Genf, 9. marca. Iz Pariza se javlja: Predsednik Wilson ne bo odgovoril na dunajsko noto. »Matin« pravi, da namerava nota zavleči pogajanja, a državni tajnik Lansing ne bo šel na to.

Bolgarija in Amerika nista prekinili diplomatskih odnošajev.

Bern, 9. marca. Švicarska brzjavna informacija poroča s poučene bolgarske strani, da poročilo o prelomu ameriško-bolgarskih razmer ni resnično. Bolgariji ni poslal Wilson nobene note o podmorskih čolnih in zato tudi nima povoda, da kaj odgovori.

Wilson želi vojsko.

Genf, 8. marca. Agentur Radio poroča: V beli hiši je zboroval izredni ministrski svet, da sklepa o bodočem stališču Wilsona. Predsednik je sklenil, da ne bo od kongresa več zahteval, naj se njegova osebna pooblastila razširijo, dokler bo še obstajala sedanja ustava. Vojski prijazni senatorji so sestavili zasebno komisijo, ki se posvetuje o izpremembi ustave tako, kakor želi Wilson. 39.000 tvevk bo v slučaju vojske nabavljalo Ameriki za vojsko potrebni material. Pariško časopisje danes odkrito priznava, da Wilson želi vojsko. »Herve« pravi, da hoče Wilson po vojski profitirati, predvsem mu pa gre za to, da zvari različne elemente v ameriško domoljubje.

Wilson ne ve, kaj bi storil.

Amsterdam, 9. marca. »Temps« poroča iz Washingtona: Wilson je izjavil več obiskovalcem, da ne ve, kaj naj bi storil.

Wilson obolev.

Rotterdam, 9. marca. Londonski listi poročajo, da je Wilson obolev na hripi podobni influenci in da bo moral ostati nekaj dni v sobi.

Haag, 9. marca. Wilsonova bolezen bo ovzročila, da se bo oborožitev trgovskih ladij zavlekla, ker se predsednik radi bolezni ne more pečati z državnimi zadevami.

Demonstracije proti Wilsonu.

Rotterdam, 9. marca. V zahodnih državah ameriških Združenih držav se dela na to, da bi se posamezne države izrazile proti Wilsonovi politiki. V državi Oregon so že predložili tak predlog v podpis.

Bernstorff se pripeljal v Kristianijo.

Kristianija, 9. marca. S parnikom »Frederik VIII.« se je pripeljal Bernstorff s svojim spremstvom ponoči od včeraj na danes v Kristianijo.

Priprave velikih ameriških bank.

Genf, 9. marca. Ameriške velike banke so si nabavile velike rezerve zlata, da so pripravljene za slučaj vojske.

Čisto amerškansko.

Genf, 9. marca. V ameriški Carnegiejevi dvorani so zborovali pod vodstvom voditelja vojne stranke senatorji, ki so sklenili, da bodo izročili senatorju Stoneju 30 srebrnjakov kot Judejevo plačilo za njegovo izdajalstvo.

Protinemške demonstracije v Uruguayu.

Rotterdam, 9. marca. »Agenzia american« poroča: V Montevideo so priredili dijaki velike demonstracije proti Nemcem.

Oborožene trgovske ladje.

Haag, 9. marca. Nizozemska vlada je obvestila washingtonski kabinet, da bodo z oboroženimi ameriškiimi ladjami, če se bodo pripeljale v nizozemska pristanišča, postopali kot z vojnimi ladjami in da jih bodo zaplenili.

Genf, 9. marca. V Parizu so zadovoljni z izjavo grofa Romanonesa, da bo, kakor njegov prednik, dovolil oboroženim trgovskim ladjam ostati v španskih pristaniščih. Lyonski »Progres« pravi, da se je tako zdatno približala Španska amerškemu stališču.

Koliko zasluži mornarji radi poostrene podmorske vojske.

Gothenburg, 9. marca. (K. u.) Neka danska družba preizkuša najemati mornarje. Ponuja jim za pot v Anglijo 2000, za pot v Bordeaux pa 5000 kron.

Uvoz v Anglijo padel za eno tretino.

Haag, 9. marca. Radi poostrene podmorske vojske je padel angleški uvoz meseca februarja za eno tretino.

Nevolja Italijanov na Angleže.

Lugano, 9. marca. Profesor Einandi se peča v »Corriere della Sera« z zli posledicami angleške uvozne prepovedi za italijanski izvoz. Predlaga, naj slede zgledu Anglije in naj vrnejo milo za nedrago. Živeti se mora kolikor mogoče varčno in se omejiti bolj, kot so se dozdaj. Slediti pa mora tudi Italija zgledu Anglije in Francije in izdajati drakonične uvozne prepovedi, s kakršnimi je pričela Anglija.

Curij, 9. marca. (K. u.) V včerajšnji seji je vlada izjavila na neko vprašanje, da dela na omilenju angleške uvozne prepovedi južnega sadja. V bristolskem pristanišču so zaplenili južno sadje treh italijanskih ladij, namenjeno v Rusijo, a naslovljeno na neko sumljivo švedsko tvrdko. Vsled pritožbe italijanskega veleposlanstva razpravlja o tej zadevi angleško prizivno sodišče. Ministrira Sonnina so osebno napadli, ker gre na roko posestnikom latifundij.

Neprilike v Angliji.

London, 9. marca. (K. u.) Prvi lord admiraltete Carson je v Londonu o podmorski vojski izjavil, da se mora angleška mornarica baviti z novimi težavami in nalogami, ki ji jih nalaga podmorska vojska, da se vzdrži nad vlada Anglije na morju. Uvoz se bo moral sicer še močnejše znižati, a narod naj misli na to, da vlada vse stori, da narod lahko prebije.

Odesa prosto pristanišče.

Genf, 8. marca. »Gazette de Lausanne« poroča iz Pariza, da bodo Odeso proglasili za prosto pristanišče.

Nizozemci bodo vozili v Indijo skozi prekop Panama.

Amsterdam, 9. marca. (K. u.) Paroplovne družbe »Neederland«, »Rotterdamischer Lloyd« in »Oceaan« so naznanile da bodo njih tovarni parniki

vozili v bodoče z Nizozemskega v nizozemsko Indijo skozi prekop Panama.

Madžarski opozicijonci v avdijenci.

Budimpešta, 9. marca. Veliko pozornost je vzbudila avdijenca grofa Andras-sya, ker ga je pozval kralj sam. Andrassy, se je peljal k vladarju v dvornem avtomobilu. Razgovor je bil dolg. V bližnjih dneh gresta k vladarju grofa Apponyi in Karolyi. Avdijence so pač v zvezi z notranje-političnimi vprašanji. Andrassy je rekel, da je na Ogrskem potrebno koncentracijsko ministristvo. Oseba grofa Tisza ni več ovira.

Nemški »Nationalverband« in Poljaki.

Dunaj, 9. marca. Poslanca dr. Gross in Pacher sta načelniku poljskega kluba vitezov Bilinskemu izročila nemški načrt o izločitvi Galicije in izjavila, da so Nemci pripravljeni za največje koncesije. Pozvali so Poljake na skupna posvetovanja. Bilinski bo predlog predložil »Poljskemu kolu«.

Hindenburg i grofu Zeppelinu.

»Nordd. Allg. Ztg.« je priobčila naslednjo žalnico načelnika generalnega štaba pl. Hindenburga za pokojni mgrofom Zeppelinom:

Dne 8. marca je umrl v Berlinu kraljevi vrttembergški general konjenice in general à la suite Njegovega Veličanstva kralja, grof pl. Zeppelin. Žalost nemškega naroda radi smrti njegovega velikega sina deli v najgloblji bolesti nemški generalni štab. Hvaležno se spominjamo dolgih let neumornega dela, v katerih je stvariteljni duh pokojnika in njegova smela roka ustvarila orodje, iz katerega je vstalo nam Nemcem v našem boju za obstanek močno bojno sredstvo. In kakor je postalo njegovo delo ponosno orožje vojske, tako nam je bilo celo njegovo življenje zgled najvišje bojniške kreposti. Dal nam je zgled neupogljive volje, žilavega dela, neutrudljive moči in neomajnega zaupanja. Za tem zgledom stremimo vsikdar.

Načelnik generalnega štaba bojne armade pl. Hindenburg, generalni maršal.

Pred pomladanskimi boji.

Curij, 9. marca. Londonski poročevalec »Corriere della Sera« piše, da se bo ofenziva na vzhodu komaj pričela pred dvema mesecema. Nasprotno pa prej pričakujejo ofenzive na Tirolskem in na francoskem bojišču.

Odpad Italije že v miru sklenjena stvar.

Berlin, 9. marca. (K. u.) »Nordd. Allg. Ztg.« priobčuje vzorec francoskega povelja o izgonu iz Pariza, datiran drugi dan mobilizacije. V povelju je označen Pariz izrečno kot tabor. Zanimivo je, da navaja tiskovina, ki je bila očitno izvršena že pred vojsko, samo državljane Nemčije, Avstrije in Ogrske. Odpad Italije od trozveze je bila torej že davno sklenjena stvar, ki je bila francoski vladi že v miru znana.

Dnevne novice.

+ Slovenski odbor na Kranjskem za vojaške domove se je dne 6. marca t. l. konstituiral in je izvolil za predsednika dr. Ivana Šusteršiča, deželnega glavarja, za podpredsednika dr. Ivana Tavčarja, župana ljubljanskega, za tajnika in blagajnika dr. Vladislava Pegana, deželnega odbornika. Delovni odbor bo sestavljal deželni odbornik dr. Evgen Lampe. Sedež odbora je v deželnem dvorcu, kamor se naj pošiljajo prispevki in koder se dobe nadaljne informacije v zadevi vojaških domov.

Deželni glavar dr. Šusteršič se je v nujnih poslih odpeljal s sinočnjim brzovlakom na Dunaj.

+ Članom Izvršilnega odbora S. L. S. V ponedeljek, 12. t. m., odpade sprejemna ura pri načelniku stranke, ker je isti uradno zadržan. Ker pade ponedeljek teden na dan praznika sv. Jožefa, se sprejemni dan preloži na torek, dne 20. t. m., ob navadni uri.

+ Iz sodne službe. Justični minister je prestavil deželnosodnega svetnika Alberta pl. Levičnika iz Novoga mesta v Ljubljano, nadalje je imenoval državnega pravdnika dr. Otokarja Kočevarja pl. Kondenheim v Novem mestu in namestnika državnega pravdnika dr. Jurija pl. Račiča za deželnosodna svetnika v Ljubljani.

— Načelnik »Orla« s Koroške Bele smrtno ponesrečil. Umrl je v Rešici (Resicabanya) na Ogrskem dne 4. t. m. topničar Martin Kavčič, p. d. Bolter, zemlj. posestnik na Koroški Beli. Eno leto je bil na italijanski fronti poleg Devina, od tod je šel v tovarno za železne izdelke v Resico, kjer se je ponesrečil do smrti. Umrl je bil jako vrl in nadarjen mož, obč. svetovalec, predsednik »Izobraževalnega društva«, načelnik domačih Orlov, vedno vnet za napredek domače občine, ki ga bo zelo pogrešala. Pred pol letom mu je umrla soproga in mu zapustila tri nedoroščle otročice. Naj mu bo lahka tula zemlja!

+ Umestna želja. V pruski zbornici je poslanec Hinzmann prosil vlado, da naj vzame na znanje, da morajo Poljaki dobiti prav take pravice, kakor so obljubljene belgijskim Vlamom. Na višjih solah bodi dovoljen poljski jezik, kakor je vlamski.

+ Tisočletnica kronanja prvega hrvatskega kralja. L. 1925. bo preteklo 100 let, odkar je bil na duvanjskem polju v nekoč velikem mestu Delmini-umu, a sedaj Duvnu, kronan prvi hrvatski kralj Tomislav. Da se ta tisočletnica kolikor mogoče slovesno praznuje, se je v ta namen ustanovilo društvo, ki zbira prispevke za sezidanje »Spomin-ske cerkve s hospicijem.« Pokrovitelj-stvo nad tem društvom je prevzel za-grebški nadškof dr. Ante Bauer.

Kap je zadela bivšega ministra dr. Gessmana. Zadet je na desni strani in ne more govoriti.

Catalogus Cleri 1917 za ljubljansko škofijo izkazuje 17 kanonikatov (eden prazen), 301 župnijo, 25 izmed teh jih upravljajo župni upravitelji, 235 kapelanij, 1 vikariat in 20 samostojnih kapelanij. Praznih kapelanskih mest je 100. — Vseh cerkva je v škofiji 1336, od teh je 11 redovnih, kapel pa 230. Duhovnikov šteje škofija 749, izven škofije jih živi 36, med temi jih služi 24 kot c. in kr. vojni kurati v vojaški službi (odlikovanih 9, eden je v ruskem ujetništvu). Bogoslovcev je 63. Redovnikov je 338, in sicer: 26 cistercijanov, 58 kartuzijanov, 93 frančiškanov, 15 kapucinov, 14 usmiljenih bratov, 9 jezuitov, 19 iz misijonske družbe sv. Vincenca Pavlanskega, 19 iz nemškega viteškega reda in 43 salezijancev. Redovnic je 635, in sicer 176 uršulink, 18 karmeličank, 332 usmiljenk, 95 šolskih sester in 14 križark. Poleg tega biva v ljubljanski škofiji 50 duhovnikov iz goriške nadškofije, ki so se vsled vojske morali izseliti iz svojih dušnopastirskih mest. Škofija šteje 596.319 katoličanov in 290 unijskih, le nekaj stotin je drugovercev: okrog 600 protestantov in okrog 145 ju-dov.

— Vojaška policija v Zagrebu. Vojno-redarstvenim poveljnikom za tretji okraj v Zagrebu (zapadni del mesta) je imenovan kr. domobranski major Slavko Šneller.

— Ustrelil se je v Osijeku vpokojeni polkovnik 10. husarskega polka Dragotin Furtinjer. Vzrok samomora: neozdravljiva bolezen.

— Nečak kanonika Zlogarja padel. Padel je na tirolskem bojišču korporal Martin Režek iz Bojanje vasi pri Radovici.

— Smrtna kosa. Umrli je v Novem mestu gdca Alojzija Kreuz, bivša učenca samostanske meščanske šole v Smledniku. — Umrli je v bolnišnici na Dunaju Janez Novak s Trske gore. — Umrli je v Novem mestu Radeckijev veteran g. Mihael Žega, c. kr. sodnijski sluga v pok., star 87 let. — V št. Rupertu v Slovenskih goricah je umrl sedmošolec varaždinske gimnazije Jakob Pihlar.

NEMSKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Na mnogih mestih zahodne fronte živahno bojevanje. Številni zračni boji.

Primorske novice.

Hrvaščina v primorskem deželnem zakoniku. Namestnik je odredil, da bo priobčeval primorski deželni zakonik in naredbenik vse zakone in naredbe, ki tičejo Istre v celoti tudi v hrvatskem jeziku, zakoni in naredbe pa, ki tičejo zgolj Trst in Goriško, bodo imeli pa samo naslov v hrvatskem jeziku. Ta naredba velja tudi za nazaj od 1. januarja t. l. dalje.

C. g. Alojzij Res, bogoslovec v Boljuncu, je od vsote 300 K kot skupička njegove brošure »Ob Soči« odločil 100 K za begunske dijake na zaposlovalnem tečaju c. kr. goriških učiteljskih v Ljubljani. Bodi blagomu darovalcu izrečena najsrčnejša zahvala!

Pred goriško izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole v Ljubljani (Dunajska cesta 38-II) se prično v slučaju pristojne privolitve, ki se svoj čas na tem mestu razglasi, prihodnji usposobljenostni izpiti v ponedeljek, dne 23. aprila t. l. Prošnje za priupust naj bodo vsaj do dne 18. aprila v rokah ravnateljstva.

V Črničah blizu italijanske fronte je odprla trgovino za vojaške potrebščine domačinka gospodična Viktorija Slamič.

V Šempas, Ozeljan, Dornberg, Prvačino se je več domačinov vrnilo, da opravijo svoje delo pri trtah in druga poljska dela, katera so neobhodno potrebna že sedaj. Na Goriškem blizu fronte je prav lepo, že skoro pomladansko vreme.

Ljubljanske novice.

Ij Aprovizačna akcija deželnega od-bora. Po odredbi deželnega glavarja sprej-me mestna vojna kuhinja od po-nedeljka, 12. t. m., dalje na teden 100 kg mesa iz deželne mesnice brezplačno.

Isto količino mesa sprejme istotako brezplačno ljubljanska Ljudska kuhinja.

Ij Umetniški večer gospe Zofije Zvo-narjeve v deželnem gledališču. Prihodnjo sredo nam bo dana prilika v deželnem gledališču prvikrat v Ljubljani pristostvo-ti večeru, kakršne prirejajo odlični umet-niki v velikih mestih in ki vsikdar napolni-jo gledališča z izbrano umetnost ljubečo družbo. Takega dramatičnega večera, ka-keršnega nam v sredo poda bivša prvaki-nica hrvatskega kralja, gledališča v Zagrebu in carskega gledališča v Sofiji gospa Zofija Zvonarjeva, v Ljubljani še nismo imeli. V vrsti najlepših proizvodov slovenskih, hr-vatskih in bolgarskih pesnikov videli bomo gospo Zofijo Zvonarjevo z dramatično umetnostjo predstavljati njihove psihološke in pesniške lepote. Videli, čutili bomo Si-mona Gregorčiča v njegovih največjih pes-nih, umetniško raznovrstnost gospe Zofije Zvonarjeve bomo občudovali v »Kugini hi-ši« (Šenoa), v kateri nastopijo štiri osebe in v Erbenovi melodrami »Povodnji mož«, uglašil Fibich. Izmed Bolgarov bo zastop-an Vazov. Začetek v sredo 14. t. m. točno ob 8. uro zvečer. Vstopnice se od danes naprej vsak dan od 4. ure popoldne dalje prodajajo pri blagajni v deželnem gle-dališču. Ker je zanimanje za ta večer veli-ko, je priporočati občinstvu, da si vstopni-ce takoj oskrbi. Cene so naslednje: Sedeži v ložah I. nadstropje loža št. 10, 9 in 8 po 5 K. v ostalih po 4 K, sedeži v pritličnih lo-žah po 3 K 50 vin., sedeži v ložah II. nad-stropja po 3 K, rezervirani sedeži po 3 K in 2 K 50 vin., parterni sedeži po 3 K, 2 K 50 vin., 2 K, balkon po 2 K 50 vin in 2 K, galerijski sedeži à 1 K. K temu odličnemu večeru umetnost ljubeče občinstvo iz Ljub-ljane in okolice vabi »Posredovalnica za goriške begunce«.

Ij V »Šentjakobskem prosvetnem dru-štvu« se vrši v nedeljo, dne 11. t. m. zelo zanimivo skioptično predavanje. Začetek ob 6. uri zvečer.

Ij Oddaja repe in kolerabe. Prihodnji teden se bo oddajala repa in koleraba na krompirjeve karte po naslednjem redu. V ponedeljek za VIII., v torek za IX., v sredo za I., v četrtek II., v petek III. in v so-boto IV. okraj. Blago se bo oddajalo vsak dan od 2. do 5. popoldne iz skladišča pri Mühleisnu.

Ij Umrli so v Ljubljani: Franc Fale-schini, bivši stavbenik, 76 let. — Josip Ba-silisco, domobranski pešec. — Mihael Ro-zumejski, pešec. — Angela Zavašnik, hči tovarniškega ključavničarja, 13 mesev. — Marija Štebi, izvoščkova vdova, 77 let. — Ivan Stanko Bizjak, sin pekoveškega moj-stra, 4 mese. — Hilda Stopar, hči želez-niškega strojevodje, tri leta in pol.

Ij Koncesijo za vodovodne inštalacije je mag. gremij podelil g. Jožefu Gantarju.

Ij Dobava drv za mestno občino se javno razpiše.

Ij Suknja. Voznik iz Podutika, vas št. Lenart, ki je včeraj vozil prtljago na kolo-dvor, naj prinese nazaj pomotoma odpelja-no sukno na Erjavčovo cesto št. 12, III., kjer dobi tudi napitnino.

Poplave in viharji na Francoskem in Španskem.

Kakor poročajo listi, divja na Franco-skem in Španskem hudo neurje. Večina rek na Španskem je prestopila bregove. V provinci Cordona so številna mesta in vasi preplavljene in odrezane. Na večini železnic je promet oviran. Boje se, da je utonilo veliko ljudi. V pristanišču Mar-seille je vihar povzročil za več stotisoč škodo. Na srednjem in severnem Francoskem pada sneg. V Pariz so včeraj vsled snega dobili le malo živil.

Gospodarske beležke.

Predsednik prehranjevalnega sve-ta. Cesar je imenoval dr. Ivana grofa Larisch za predsednika prehranjeval-nega sveta.

Člana prehranjevalnega sveta. Z vod-stvom urada za ljudsko prehrano pover-jeni minister je na podlagi § 2. pravil pre-hranjevalnega sveta imenoval za člana prehranjevalnega sveta: deželnega odbo-rnika kranjskega, kanonika dr. Evgena La-m-peta v Ljubljani in posestnika Ga-brijela Jelovšek na Vrhniki.

Meso za manj premožne. Minister za prehrano je izjavil, da je vladna akcija za meso zamišljena tako, da bodo porabniki nosili eno tretjino, vlada pa dve tretjini nabavnih stroškov. Meso bodo dobivale le one osebe, ki ga same ne morejo kupovati. Skrbeti moramo, da ljudstvo dobi izdatna živila, zato bo preskrbel poceni jajca, sir in zelenjavo. Omevil bo uživanje mesa pri imovitih slojih vendar pustil toliko, da bodo vsi sloji imeli krepko prehrano.

Karte za krompir. Minister za pre-hrano misli za letošnji krompir uvesti na-kaznice. Urad za prehrano bo plodonosno izrabil tudi kuhinjske odpadke; za mast, lep in umetna gnojila pa kosti, katerih do-

bi pri sedanjem obsežnem klanju od stra-ni oblasti.

— Poziv prašičerejem in ostalemu prebivalstvu glede reje prašičev. Potreba po masti po celi državi, zlasti pa po me-stih in industrijskih krajih, je velika. Brez dvoma pa je, da se bo ta potreba v pri-hodnje še povečala. »Kranjskemu dežel-nemu mestu za dobavo klavne živine« je izročena preskrba mest in podeželskih ob-čin s prašiči, pri čemur so se pa že letos pokazale precejšnje težkoče. Pomanjkanje masti se da odpraviti le na ta način, da se pomnoži število klavnih prašičev. To pa se bo doseglo le na ta način, da se izvede obširna, celo deželo Kranjsko obsegajoča akcija, ki pripravi vsakega, komur je le količjak dana možnost, da si prašiča zredi, do tega, da si nabavi malega prašička in ga potem tekom leta izpita. Mnogo je lju-di po Kranjskem, ki bi si lahko zredili sami prašiča, tega pa niso storili bodisi iz komoditete, bodisi iz brezbrzičnosti. — »Kranjsko deželno mesto za dobavo klav-ne živine« se čuti dolžno opozoriti vsa-kogar, da se posluži prilike, ki se mu nudi in si sam spita prašiča, da bo pokrtil svojo potrebo po masti. Kmetovalci pa naj v največji meri rede prašiče tudi za trg. Vo-jaska zahteva po prašičih bo velika in bo v bodoče še večja, zato ne bo mogoče od-dati v prihodnje toliko prašičev za civilni konzum kot dosedaj. Pri oddaji prašičev za civilni konzum se bo oziralo le na take osebe in kraje, ki bodo dokazali, da si v resnici niso mogli sami zrediti prašičev. S pitanjem prašičev so pravzaprav združeni le majhni stroški. Postavi se za rejo lahko utica na kakem dvorišču, v hlevu ali dr-varnici, da služi za svinjak. S krmo je si-cer težavnejša reč, vendar se z dobro vo-ljo da tudi krmo dobiti. Kuhinjski odpad-ki, olupki in pomije, žitno pleva, ki se do-be na kmetih, zelenjava, katere bo tudi dobiti v zadostni meri, je dobra krma za prašiče. Ljudje v bližini mest dobe tudi lahko krme, razven tiste, ki pride iz ku-hinji, po bližnjih njivah, seveda z dovolje-njem lastnikov, s tem da porujejo plevel in osat. Potrgajo pa tudi lahko lapuh ob potokih, ker vse to je dobra prašičja kr-ma. Kjer so klavnice, zlasti vojaške, se dobi kri, ki je tudi dobra prašičja krma, zlasti pa bi bilo porabiti pomije iz voja-ških kuhinj in gostiln. Pri »Deželnem me-stu za krmila v Ljubljani« se dobe otrobi, oljnate tropine in še druga krmila, če se kdo potruji zanje. Pri tem pa je pomisliti tudi, da je prašičereja v sedanjih časih zelo dobičkanosna stvar. Spitan prašič stane 800 do 1000 K. Do Božiča se da to-rej prirediti pri enem prašiču kakih 800 K. Da pa si bodo zainteresenti lahko preskr-beli mlade prašiče za pitanje, izvede »Kranjsko deželno mesto« obširno, vso deželo Kranjsko obsegajočo akcijo v ta namen, da preskrbi vsakomur prašiče za pleme in za pitanje. Stvar je urejena ta-ko, da se lahko vsakdo obrne na krajevno pristojnega zaupnika »Kranjskega dežel-nega mesta« ter mu naroči, koliko in kak-šnih prašičev za rejo oziroma za pleme bi želel. Po celi deželi so nastavljeni namreč posebni zaupniki »Kranjskega deželnega mesta«, ki imajo opravka s prometom s prašiči ter je vsakemu zakupniku dodelje-nih nekaj občin. Kdo je zaupnik za dote-čno občino, kjer naročnik stanuje, izve vsa-kdo pri svojem občinskem uradu. Ljub-ljančanje in najbližja ljubljanska okolica pa naj se obrača glede prašičev za rejo in pleme naravnost na centralo »Kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine«, Turjaški trg št. 1. Vse podrobnosti, to je cene itd., izvedo se pri zaupniku oziroma pri centrali »Kranjskega deželnega mesta« v Ljubljani. »Kranjsko deželno mesto« je pripravljeno dajati tudi ostala podrobna strokovna pojasnila. Mladi plemenski prašiči zlahke pasme, 10 do 12 tednov stari, težki do 15 kg, se bodo oddajali po 9 K žive teže, mladi plemenski prašiči mešane pasme, 10 do 12 tednov stari, težki do 15 kg, pa po 8 K kg žive teže, mladi plemenski prašiči vseh pasem brez razlike, težki 15 do 20 kg, po 6 K kg žive teže, mladi plemenski prašiči vseh pasem brez razlike v teži 25 do 40 kg pa po 5 K 50 v kg žive teže. Te cene se razumejo brez drugih eventualnih stroškov, ki bi se pri oddaji nastali. — Podpisano »Kranjsko de-želno mesto za dobavo klavne živine« pa pozivlja tudi predvsem kmetijske organi-zacije, da ljudi pouče in nagovarjajo k reji prašičev tudi v krajih, kjer do sedaj prašičereja ni bila preveč razširjena. — »Kranjsko deželno mesto za dobavo klav-ne živine v Ljubljani.«

Čevlji. Trgovinsko ministrstvo je izda-lo več naredb o ceni in izdelovanju čevljev. V podrobnosti prodaji mora vsak par čevljev imeti označeno ceno in vporablje-no blago. Za naročene čevlje po meri ve-ljajo podobni predpisi. Cene čevljev se iz-računajo po najvišjih, oziroma nakupnih cenah, katerim se pristojeje še delavske mezde. Pri rokodelskem delu po meri pride zraven po višini delavske mezde odmer-jeni 30 do 40% pribitek za režijo in dobi-ček, prei ostalih čevljev za izdelovalca re-žijski pribitek 18 do 24%; pribitek za iz-delovalca in trgovca je določen s 26 do

36%. Za cene čevljev bodo ustanovljena posebna sodišča za presojo cen. Kdor bi prekoračil dopustne cene, bo moral oško-dovanemu vrniti prekomerno ceno in bo razun tega še kaznovan. Kazen grozi tudi tistemu, ki bo zahteval prekomerne cene za popravila. Za popravila pridejo posebni predpisi. Vlada je prepričana, da bodo te naredbe znatno znižale dosedanje cene. Naredbe zadobijo moč 10. aprila. V dve ločeni gospodarski zvezi bodo združeni vsi obrati, ki izdelujejo ali podeljujejo usnje. Strojne jermene smejo obrati oddajati zgolj usnjarski nakupovalni družbi na Dunaju.

Na Angleškem je zasežen les za kurjavo in prepovedane dobave istega privatnikom. Cene za krompir letine 1917 so že sedaj urejene. Iste so za raz-ne letne dobe določene okroglo od 14 do 15 K 75 v. za 100 kg, računano v na-šem denarju, t. j. od 115 sh do 120 ozir. 130 sh za tono.

Na Francoskem je izšla naredba, ki določa kako je zmleti pšenico. Kruh se ne sme pečti pod 1000 g teže. Nared-ba prepoveduje prodajo svežega kru-ha in zahteva, da je star najmanj 12 ur predno pride v prodaj.

Kdo draži. Dunajski listi pišejo: Na Dunaju, kjer so jabolka sedaj po 2 K 60 v. kg v prodaji na debelo, je oblast začela preiskovati kupčijo z jabolki in dognala, da so bila vsa jabolka nakupljena že jese-ni, in sicer po 50 v. do 1 K kg. Jabolka so ležala nato po skladiščih velikih trgovcev na Dunaju do prodaje. Ako se računa za stroške prevoza, skladiščnino itd. 7 odstot. na kilogram ter razen tega 25 odstot. za segnitno blago, dobimo 32 v. za kilogram. Všejeimo še 20 odstot. čistega dobička za veletrgovce, torej bi smeli le-ti prodajati jabolka kvečjemu po 1 K 40 v. kg. Proda-jali so jih pa po 2 K 60 v. in zaslužili tako pri vsakem vagonu 7200 K. Oblast je nato aretirala celo vrsto trgovcev in zaplenila mnogo vagonov jabolk.

Največje žitno polje na svetu je v bli-žini Cincinnatija; obsega 6000 njiv, na ka-terih se pridela po 22.000 hektolitrov žita v vrednosti poldrugega milijona kron.

Vojno gospodarstvo. Nemški državni podtajnik Michaelis, ki je ob enem pred-sednik direktoria državnega žitnega me-sta, je priobčil jako zanimive podatke. Med drugim izjavja: Prisilno odvzemanje in razdeljevanje najvažnejših živil je silno breme. Pošteno smo ozdravljeni od misli, da bi bilo mogoče z državnim razdeljeva-njem živil pravično vse urediti. Vsako ra-cioniranje živil je že združeno z nevar-nostjo nepravilnosti. Vpoštovanje indivi-dualnih potreb do skrajnosti ni mogoče. Tudi če se potrudimo ustvariti primerno stopnjevanje, če dovolimo težkim delav-cem in mladini več kot drugim, delamc. razliko med mestom in deželo in če dovo-limo pridelovalcu več kot drugim, ki jih preživlja država, se vedno in povsod kaže-jo nepravilnosti, kajti nekateri dobijo za svojo potrebo kljub temu še premalo, dru-gim preostaja. K temu se pridruži še od-vzemanje živil, ki je za navadnega, umrjo-čega človeka nekaj nepojmljivega. Kmetu mora biti in ostati popolnoma nepojmljivo, zakaj da se mu odvzame tudi slabo, nedo-zorelo, prazno in gluho žitno zrnje, ki ga je v mirnih časih brez vseh nadaljnostij imel za krmo živini in zakaj mora sedaj za ži-vino kupovati drugih, dragih krmil.

Turško poročilo o Hamadanu.

Carigrad, 9. marca. (Kor. ur.) Agen-ce tel. Milli poroča: Hamadana sovraž-nik ni osvojil z napadom, kakor poro-čajo Rusi, marveč smo ga mi brez boja izpraznili, ne da bi bil sovražnik za to vedel. Nikakor ni res, da bi Rusi naše čete zasledovali in pognali v beg, mar-več je dotična vest petrograjske brzo-javne agenture popolnoma izmišljena.

Zarola na Kubi.

Bern, 9. marca. (K. u.) Glasom poro-čila iz Madrida, ki ga priobčujejo lijonski listi, so odkrili na Kubi zaroto proti živ-ljenju predsednika Menocala, ki so ga ho-teli napasti na potu iz Havanne v El Chi-co. Zatrli so tri revolucionarne liste in zaprli več urednikov.

St. Jago di Cuba, 9. marca. (K. u.) Reuter poroča: Tu so izkrcali 400 ameri-ških mornarskih vojakov.

Spominjajte se goriških beguncev!

Umetniško dovršeni kip presvitelega cesarja Karla I., delo našega domačega umetnika, akad. kiparja profesorja Repi-ča, ki je razstavljen v izložbenem oknu Katoliške Bukvarne, velja samo 25 K; ta cena je pa pri današnjih razmerah mogoča samo, če se oglasi vsaj 20 naročnikov. Ra-zni zavodi, trgovci itd. si bodo kip za razne slavnosti ali javne lokale prej ali slej goto-vo omislili in jih prosimo, da se takoj zgla-sijo, ker moramo dati celo število na en-krat v delo, da se doseže ta izredno nizka cena.

Pri bolečinah v vratu se posebno dobro izkažejo izpiranja vratu in zunanja vtiranja s Fellerjevim bol lajšajočim, antiseptičnim fluidom iz rastlinskih esenc z znamko »Elza-fluid«. To poživi kroženje krvi po dotičnih bolečih mestih, utrija proti slabim posledicam mraza in je tako izvrstno sredstvo proti boleznim vratu. Čez 100.000 znaša že število zahvalnih pism, ki potrjujejo odlični učinek Fellerjevega fluida iz rastlinskih esenc znamke »Elza-fluid«, zato naj bi bilo to sredstvo vedno v vsaki hiši pri rokah. Predvojnne cene. 12 steklenic stane na vse strani 6 K poštne prosto; naroča se pristno pri lekarnarju E. V. Feller, Stubička št. 134 (Hrvatska). — Kupujte le ta pristni fluid in si nikar ne dajte vsiliti ponaredeb ali pa kakih tujih, nepreskušanih izdelkov. — Fellerjeve lagodne odvajajoče rhabarbara-kroglice z znamko »Elza-kroglice«, izborna odvajalna sredstvo, naj se istočasno naroče. 6 škatlic stane poštne prosto 4 K 40 vin., vedno zanesljivo, lagodno in točno učinkujejo in jih vsakdo rad zauživa. Le nikar ne uporabljajte takozvanih »močnih« odvajalnih sredstev, ki dražijo čreves! (—cu)

Zaloga morskega Caraghee mahu, ki ga razpošilja Mat. Dežman v Ljubljani, Kopitarja ul. 6, ni več velika, vendar je upanje, da bo zadoščala do konca majnika. Kdor se je že prepiral, kako izvrsten po okusu in blagodejnem po učinku je nadomestek pripravljen iz tega mahu, se z mahom lahko preskrbi, ker se hranjen na suhem prostoru nikdar ne pokvari.

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1:80, za dame K 1:50, za otroke K 1:20. Zaradi drage poštne priporoča se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Osebe, ki vsled pomanjkanja potrebne telesnega gibanja, tožijo nad pomanjkanjem, težkočami po vsaki jedi, dolgotrajnimi bolečinami v želodcu, bolečinami v križu, trdovratnim zaprtjem, zagnjetenjem jeter in haemorrhoidami, dobe polajšavo po rabi naravne »Franz-Josef« grenčice, v mnogih slučajih tudi popolno odstranitev zla. Profesor pl. Buhl v Monakovem, eden izmed največjih raziskovalcev na polju znanosti o določevanju bolezni, izjavlja, da »Franz-Josef« voda zanesljivo in naglo odvaža in se splošno hvali vsled prijetnega okusa.

Naročajte, priporočajte, podpirajte v prvi vrsti svoj list v Novem mestu
Dolenjske novice
vsi dolenjski rojaki, četudi živite izven Dolenjskega po vsem Slovenskem. Naprej plačana letna naročnina 3 krome. — 604

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg št. 28 (prej v Gorici)
vlj. priporoča novo zalogo koles, šival. strojev, gramofonov, žepnih elektr. svetilk, kompl. že od K 2—. V zalogi vedno par tisoč. Najboljše baterije. Posebno nizka cena za razprodajalce. Pismena naročila se takoj izvrše. 450

Nekaj njiv in travnikov v ljublj. okol. ali majhno posesivo se vzame v najem ozir. se kupi.

Ponudbe z navedbo cen na upravo lista pod šifro »Posestvo 560«.

Krava

8 mesecev breja se zaradi pomanjkanja krme prodaja. Več se izve v župnišču v Vremah, p. Vremski Britof, Notranjsko. 548

Za trafiko, združeno z malo trgovino se išče 25 do 40 let stara poštena, zmožna in v vseh ozirih zanesljiva **prodajalka** ki bi imela popolno samostojnost in sicer samo z večletnimi dobrih spricavali. Hrana in stanovanje v hiši. — Vstop takojšen. — Naslov pove uprava »Slovenec« pod šte. 293 — 606

Kdor trpi pomanjkanje petroleja, naj si naroči **Karbid-svetilko** po povzetju 4 K 12—, 16— in 25— pri ANTON LEONI, Borovlje, Koroško. 612

Išče se **knjigovodka in korespondentka**

zmožna slovenščine in nemščine in po možnosti tudi hrvaščine. Zmožna mora biti tudi strojepisja in stenografije in biti lepega krščanskega življenja. Ponudbe z dokazili naj se pošljejo na naslov: Dobrodolnost, Ljubljana, Kolodvorska ul. 35. 607

Z žalostnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da se je naš preljubi sinček, oziroma bratec

Ljubomir

učenc II. raz. ljudske šole

danes v starosti 7. let preselil med nebeške krilatce.

Pogreb našega ljubljencega bo 9. t. m. ob 3. uri pop. iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Jesenice, 7. marca 1917.

Franc in Minka Poženel, starši. 611

Evgenija, Radivoja, Marija, Josip, Božidar, Emil, bratje in sestre.

Zahvala.

Za blage dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom bolezni in smrti naše iskrenoljubljene, predobre mamice

Frančiške Jarc

posestnice v Orni vasi št. 10

kakor tudi za krasne vence in izvanredno mnogobrojno spremstvo predrage pokojnice k večnemu počitku, izrekamo vsem našo zahvalo. Zahvaljujemo se še posebej č. sestram usmiljenkam »Hiralnice sv. Jožefa«, katere so spremile rajnico na poti k zadnjemu počitku.

LJUBLJANA, dne 9. marca 1917.

Zalujoči otroci.

Zahvala.

Za premnoge sožalne izraze ob težki izgubi, ki nas je zadela s smrtjo naše tako iskreno ljubljene hčerke in sestre

Albine Krašovec

izrekamo tem potom svojo najprišnejšo zahvalo.

Predvsem se zahvaljujemo domačim č. g. g. duhovnikom za tolažila v boleznih in za vodstvo pogreba. Iskreno zahvalo izrekamo ženskemu pevskemu zboru za v srce segajoče žalostinke, s katerimi so se posloville od svoje tovarišice, dalje »Dekliški Marijini družbi«, ženskemu odseku Kat. slov. izobraževalnega društva »Bogomili«, istotako dekletom z Vrhnike in Verda za krasne vence, ter vsem onim, ki so v skrajno slabem vremenu in tako obilnem številu spremili našo iskrenoljubljeno Albino k njenemu predragemu grobu.

V Bogu počivajočo Albino pa priporočamo v pobožno molitev in blag spomin. 572

Vrhnika, 6. marca 1917.

Zalujoča rodbina
Franc Krašovec.

Službo dobi lahko takoj

učiteljska suplentinja

na večrazredni šoli v lepem kraju blizu železnice na Notranjskem. Poleg običajne plače dobi tudi letno 80 K stanarine. Naslov pove uprava lista »Slovenec« pod št. 597

Kupi se takoj dobro ohranjen

harmonij

Ponudbe z navedbo cene je nasloviti na upravo lista pod šifro »Gorenjec« 590

6 zidanih poslopij,

z opeko krita ob okrajni cesti ležeča, pol ure od kolodvora večjega trga in četrte ure od premoškopa oddaljena, z vrtom, travnikom, hosto 2 oralov, se radi družinskih razmer prodaja na Spodnjem Štajerskem. Ta poslopja so se rabila za neko tovarniško podjetje in je tudi mali mlin poleg. Cena 25.000 K. Plačila ugodna. Oglase sprejema upravništvo teza lista pod šte. 592

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel po svojem ranjšem tistu Anton Drukarju, mizarjem mojstru v Kranju

mizarstvo obrt

prodajo mrtvaških krst, kakor tudi pogrebno podjetje.

Jurij Wendling

miz. mojster prej Ant. Drukar Kranj.

2 breji svinji

sta naprodaj. Več se poizve pri g. Franc Uršiču Brezovica št. 19 pri Ljubljani. 578

Vabilo

na

redni občni zbor

Obrtno pomožnega društva

registrirane zadruga z omejeno zavezo

v Ljubljani,

ki se vrši

v četrtek, dne 22. marca 1917 ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih na Kongresnem trgu, št. 4. I. nadstr.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika 60 občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Čitanje revizijskega poročila in ukrepi vsled istega.
4. Odobrenje računskega zaključka za leto 1916.
5. Nadomestna volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Dodatek: Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob določeni uri, se vrši eno uro pozneje z istim dnevnim redom drug občni zbor, ne glede na število navzočih članov. 596

2 učenca točaja

za natakarski poklic

(Schankbursch-a) išče za za takoj kolodvorska restavracija. Ponudbe na:

598 **Mat. Dolničar,** kolodv. restavratier v št. Petru na Krasu.

Lep trgovski lokal

na zelo prometni cesti se odda v najem za majev termin. Vprašanja: Stari trg št. 11 a v trgovini Žitnik. 613

ADOLF KLAUSNER, Baden pri Dunaju, Weillburgstr. 49.

Najboljši papirnatil motvoz v 3 debellinah

za zavoje . . . do 5 kg . K 7— za 1 kg
za zavoje . . . „ 20 kg . K 7:50 „ 1 kg
za poštne zav. „ 20 kg . K 8— „ 1 kg

iz Badna; zavojnina se zaračuni po lastni ceni. 594

Rodbina Fugina v Starem trgu pri Kočevju naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je na Krasu dne 13. februarja od granate zadet padel v devetnajstem letu starosti

Jure Fugina

sin veleposesnika in trgovca v Starem trgu pri Kočevju.

Bil je blaga duša in povsod zelo priljubljen. Pokojni je pokopan na Kraški zemlji. Blag mu bodi spomin!

Mat in oče Fugina,
Katica, Marija, Meta, sestre.

Išče se starejša

vzgojiteljica

otrok. Sprejme se le z dobrim spricavalom in referencami. Ponudbe se naj pošljejo na upravništvo »Slovenca« pod št. 592.

Sprejme se priden, pošten, močan

deček

(Ljubljane ali iz okolice) proti dobri tedenski plači. — Oglasi pri Ivan N. Adamič, vrvarna Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31.

Separatorje za mleko

Znamka „Bego“

prvovrsten izdelek, za 30 in 50 litrov brez vlož. krožnika, za 80, 100, 130, 150, 200 in 300 lit. z vlož. krožniki

dobavlja za razprodajo

(prodajalcem na debelo)

tvrdka izvoz in uvoz **Meissner**

Praga I. Jakobsgrasse št. 6.

Vzalogi vedno dobro izbrano blago.

Civilen, stalen, soliden gospod, ki je cel dan v službi, išče manjšo

meblirano sobo

če mogoče s prehrano za 1. ali 10. april t. l. Prijazne ponudbe se prosijo na »poštni predal 35 Ljubljana«. 601

Vabilo

na

XXVI. redni občni zbor

Posojilnice v Žužemberku

registrirane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vrši

v nedeljo 18. marca 1917 ob pol 4. uri popoldne v zadružni pisarni.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
5. Nadomestna volitev enega udeleženca.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov. 570

Načelstvo.

Kako bo izgleda a po vojski Evropa?

V reviji »Nord und Süd« piše tajni svetnik baron pl. Rechenberg, član nemškega državnega sveta in bivši guverner zahodne Afrike, o pogojih miru in pri tem obelodanjuje novi načrt mirovnih pogojev od strani Nemčije, katere bi mogle sprejeti vse države. Cilj vojske je osvojiti, cilj miru zopet — dobiti. Pri sklepanju miru bodo tri točke najglavnejše: 1. Ureditv novih državnih mej v Evropi. 2. Usoda nemških kolonij. 3. Pogodbe o pomorskem prometu. Glede prve točke so najvažnejše tri reči: Usoda Belgije in Poljske in nova ureditev na Balkanu. Kar se tiče Belgije, je bila ta pred vojsko nenaraven organizem brez narodnega pomena. Belgijski narod sploh ne obstoji, ampak polovico prebivalstva na jugozapadu države tvorijo francojski Valoni, drugo polovico na severozahodu Flamci, ki se od Valoncev ne razlikujejo samo po svojem jeziku, tradiciji in kulturi, ampak tudi po svojih narodnih težnjah. Najbolj naravna rešitev belgijskega vprašanja je, da se Valonci oddele od Flamcev. Valoni so Francozi, dočim pripadajo Flamci Germanom ter so po svojem jeziku najbolj sorodni Nizozemcem in Nemcem. Razdelitev Belgije bi se najbolje izvršila tako, da pripadejo valonske pokrajine, a to so Hennequay, Namur, Liege in Luxemburg Franciji, a druge pokrajine Nemčiji. Pri sklepanju miru bi se Flamcem zajamčile narodne pravice, a nemški jezik na Flamskem bi bil državni jezik. Nemčija bi morala biti s svojimi bodočimi flamskimi pokrajinami teritorialno vezana, zato naj bi Francija odstopila Nemčiji del valonske pokrajine Liege. Na ta način bi bili zadovoljni tudi Francozi in Nemci, a obenem bi se ustanovili temelji za prijateljske odnose med obema narodoma. Za Nemce je vsekakor važno, da ne postane Francija država druge vrste. Vsled dobitka valonskega dela Belgije bi bila Francija odškodovana za velike človeške in denarne žrtve v tej vojni, a razen tega bi dobila v Charleroi velikanske premogovne rudnike. Nemčija bi dobila zopet na Flamskem več premogetovih rudnikov, a glavno bi bilo zanj, da bi tako zagospodovala na flamskem obrežju in ob izlivu Selde. Taka rešitev bi zadovoljila tudi tiste, ki zahtevajo aneksijo francoskih pokrajin, ker bi se tako rešilo narodnostno vprašanje v Nemčiji.

Poljska mora postati samostojna kraljevina in ne sme nikoli več pripasti Rusiji. Na Balkanu ne misli niti Avstrija, a niti Ogrska anektirati kak del srbskega ali črnogorskega ozemlja, največ bi bilo to, da si pridržijo Avstrija Lovčen. Srbija bi izgubila pokrajine, ki si jih hoče vzeti Bolgarija, ali bi bila zato združena s Črnogoro. Dinastija Karagiorgevičev se mora odstraniti. Rumunska bi morala odstopiti del Dobrudže, drugače bi ostala taka kakor poprej. Nasproti Italiji ne goji Avstro-Ogrska nobenih aneksionističnih težej. Tako ureditev bodočih državnih mej v Evropi bi bila brez velike škode za katerikoli narod ali državo. Rusija bi sicer izgubila največ, ali bi se tako rešila Poljakov, ki so bili zelo nezanesljivi element v ruski državi. Baron Rechenberg priznava, da bi Nemčija ne bila na ta način dovolj odškodovana za velike žrtve. V dveh vprašanjih so vsi Nemci solidarni: glade kolonij in morja. Velika ozemlja, ki jih imajo osrednje velevalsti v svojih rokah na zahodu in jugu so na vsak način dragoceno jamstvo za vrnitev nemških kolonij. Glavni pogoj trajnega miru je, da se zasigura svoboda morja.

Razne novice.

Sloni napadli karavano. Ni davno tega — tako se poroča listom s Sumatre — ko se je pomikala karavana z rižom in petrolejem v Nagargs in Bengkemat. Karavani se je pridružilo potoma več potnikov, med njimi je bilo i mlado dekletce. Sredi poti je napadla karavano čreda razdraženih slonov. Vodniki so zbežali v bližnjo gozdno goščavo, kjer so se skrili na drevsih. Njih zgledu so sledili tudi popotniki, ki so mali deklici pomagali, da je splezala v vršček košatega drevesa. Dva izmed njih sta stekla do bližnje reke, kjer sta se skrila pod izpodjeden breg. Ko so sloni odšli in so se vodniki in popotniki vrnili nazaj k vozilom, so našli tam samo še nekaj zlomljenih in zdrobljenih ostankov od voz.

Pretirane kopeli. Žena Neronova se je kopala v osličjem mleku. Isto se pripoveduje o ženi francoskega kralja Karla VI. Sloveča angleška tragedinja Brownova-Potterjeva se je zadovoljila s kravjim mlekom. Potrebovala ga je sleherni dan po deset veder in še več. V Durymskem je bila l. 1906. občutno kaznovana neka žena, ker se je kopala v mleku preden ga je oddajala svojim odjemalcem. Jajčnih kopeli se je posluževala žena ameriškega milijonarja Lawy. Sara Bernhardova rabi baje čajove kopeli. Tampatam so v rabi tudi sampanjske kopeli. Gospodična Terryeva, sloveča angleška igralka, se rada koplie v kopeli

iz rdečih jagod. Njena italijanska tovarišica, Cavalierjeva, rabi kopeli iz rdečih jagod in malin. Kraljica Marija Antoinetta je rabila kopeli iz korenin, med katere so bile pomešane poparjene dišeče poljske cvetke. V današnji dobi so jako priljubljene kopeli iz korenin. Španska kraljica Izabela se je kopala baže v gnojnici, od katere se dosti ne razlikujejo današnje slatinske in močvirnate kopeli. Že stari Rimljani in Grki so uporabljali najvzornejše kopeli, namreč svetlobne in solnčne kopeli.

»Fronte« pred tisoč leti. Da niso »fronte« pred prodajalnici nič novega, ampak že več kot tisoč let stare, dokazuje pravljica o kmetu Abdallahu in ribiču Abdallahu iz cikla pravljic tisoč in ena noč, iz katere smo posneli tole: ... prišel je k peku, kjer se je gnetla gruča ljudi; bila je baš draginja in ljudje so živeli v pomankanju te in one reči. Ponujali so peku drage denarje, ali pek se za denar še zmečnil ni. No do tu je pravljica — kar vemo iz lastne izkušnje — povsem resnična. Ali zdaj pride nekaj, kar je v istini prava pravljica. Poslušajmo: »Ko je pek zagledal ribiča in zapazil, da nima okroglega v žepu, mu je ponudil kruha zanj in za njegovo družino v dar, a mu je poleg tega še posodil deset srebrnikov, s pristavkom, da mu jih vrne, ko si kaj opomore. Ta pravljica nam pride v današnjih dneh nehoti večkrat na misel.

Zanimivo za šahiste. V »Historijskem muzeju« v Stockholmu je bila razstavljena prezanimiva šahova sohica, izrezljana iz mroževega okla, ki so ga našli na otoku Oelandu v okolici solberski. Sedem centimetrov visoka sohica predstavlja viteza s polukrožno čelado na glavi, na kateri je pritrjen gumb. Odeta je v dolg plašč, ki ji sega do členkov ter oborožena z mečem. V levici drži trioglati ščit, ki se skoraj tal dotika. Obraz je dosti grobo izdelan. Strokovnjaki sodijo, da je sohica že iz enajstega stoletja in angleškega izvora. Primerjali so jo s šahovimi sohicami, ki so jih našli leta 1831. v Lewisu na Hebridih (najdeno je bilo tedaj 67 figuric, ki so tudi iz mroževine izrezljane in se hranijo v »Britskem muzeju« v Londonu. Kakor poročajo listi, je med njimi in zgoraj omenjeno sohico čudna sličnost.

Proti katarom nedosegljiv.	LIBERSKI Emil in Konstantinov vrelco. Redno ga je rabilo pokoj. Mjg. Volčanstvo cesar in kralj Frano Jožef I. Dobiva se povsod ali po ravnotelestvu vrelca v Liberech.
----------------------------	--

Proda se, oziroma dá v najem zaradi selitve
550
hišica.
Naslov pove Jakob Šetina, Novi Vodmat št. 5 pošta Moste pri Ljubljani.

2 konja
za delo sta naprodaj!
A. S. Radeckega cesta 14.

Popolnoma dobro oliranjen, kratek 574

GLASOVIR
je na prodaj. — Ogleda se lahko in poižve pri C. J. Heybal, posestnik v Kamniku, Gorenjsko.

ČOKOLADA, PIŠKOTI
in različne slaščice na drobno in debelo dobivajo se pri
B. SAVNIK - Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

Sprejme se takoj

kovaški vajenec
pri JERNEJU VIDMARJU, kovaškem mojstru v DOBU pri Domžalah. 546

Gozdni manipulant
obenem
DELOVODJA
se išče za Koroško za trajno mesto. Vsaj delno znanje nemščine se zahteva. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. »1000—569«

Gospodinja mnogo prihrani Morskega Caragbee-mahu

ako si sama pripravi nadomestek jedilnega olja iz

ki na raznih solatah po vkusu popolnoma nadomešča najfinejše namizno olje in je zdravju zelo prikladen, četudi ne vsebuje oljne masčobe. Zavitek mahu najfinejše vrste za 1 liter nadomestnega olja K 1'30, po pošti poslan K 1'50, rekomandirana pošiljatev velja 25 vinarjev več. Navodilo za pripravo, ki je popolnoma priprosta in brez stroškov, je priložena vsakemu zavitku. Za poskusno pošiljati tudi posamezne zavitke proti predplačilu ali povzetju, sicer se pa priprava več zavitkov zajedno naročati, da se prihrani nekaj poštnine. Prodaja M. Spenko Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Poštne naročila in denarne pošiljatev naj se pošiljajo na naslov

Mat. Dežman v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6.

Mala njiva Kontoristinja

je v Mostah naprodaj
Več pove Adolf HAUPTMANN
Ljubljana, Sv. Petra cesta. 593

Naprodaj sta
2 konja
in sicer lepa kobilica, stara 5 let in 3 leta star konj, dalje 8 mesecev stara
telica
siemendolske pasme, ter 5 mladih
prašičev
Več se izve na
Poljanski cesti št. 55 v Ljubljani.

Kupi se kratek
klavir »Flügel«
ali **planino.**
Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod Klavir.

Hiša h. št. 5
v št. Vidu nad Ljubljano, z 12 sobami, 5 kuhinjami 8 kletmi, ter zelenjavnim vrtom se proda. Več se izve pri županstvu v št. Vidu nad Ljubljano.

„Marijina hči pri mizi
Gospodovi“
za 3 glasni ženski zbor z orglami zložil Alojzij Mihečič. Dobi se v »Katoliški knjižarni« in pri skladatelju v Meliki. 522

Nikakega zobobola
več nobenih noči brez spanja. »Fides« lajša bol pri vseh zobnih bolečinah, kjer so odrekli vsa sredstva. Pri neuspehu denar nazaj! Cena K 1'50, 3 tube K 4'—, 6 tub K 5'50. — Nikake zobne priloge več. Snelno bele zobe dosežete z »NIRIS« zobno vodo. Takojšnji penek. Cena K 2, 3 st. K 5. Kemény, Kasehant. post. pr. 12-7. 42 Ugreko

Znamke
ob kronanju na Ogrskem.
Le en dan veljavne. Kompl. nerabljeve 1 stavek 3 1/2 K. — Za 100 stavkov posebna ponudba. Kemény, Kassa I. Poštni predal 12/14. Ungarn.

Nadomestilo konoplje
za konjska oglavja plet. z žel. rinko (Pferdehalftern geflocht.); popolnoma odgovarjajo močnosti Cocus konjska oglavja plet. z žel. rinko ter stane tuc. K 28'80 — brez odbitka proti takojšnjemu plačilu. — Pošilja se po poštne povzetju.
Prva kranjska urvarna
Ivan N. Adamič, Ljubljana.

100 litrov domače pljache
ovce, slatne in beje gaseče slatke vsak sam napravi z majh. stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, brusnični brusovec, poprovi metovec, pomarančevce, prvenovec, visnovec. Neuspeh takt. Ta dom. pljacha se lahko pije polni hladni, postna tudi vroča mesto ruma ali zganja. Sestavine s nat. navod. stanejo 12 K. tranko po povzetju. Za ekonomije, tvornice, vedja gospod. delavnice itd., naprezen. vredn., ker to delava avsti in ne upijani in njegova delava nič ne trpi. Jan. Grolsch, Engel-Drogerie, Brno 643, Moravsko.

Vsakovrstne
slamnike
priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu v obilo naročitev. Cene primerno nizke, postrežba, kakor je v takem času najbolje mogoča. FR. GERAR, tov. slamnikov v Stobu, pošta in žel. post. Domžale pri Lj.

Več dobrih
esarjev in mizarjev
se sprejme proti dobri plači, preskrbi hrane in stanovanja. Trajno delo v Ljubljani.
Pojasnila daje:
Fiorijan Strausz,
Sv. Petra cesta št. 23.

Kdor ni kadilec, naj ne bere!
Mi kadilci nismo še imeli tako bridkih časov. Marsikdo, je že ves obupan, hotel zvijati posu. šeno lipovo listje v cigareto in spuščati oblake dimov v prsto ozračje, a ni slo; iz listja ne napravimo cigarete. Sam slučaj pa je nanesel, da pridemo temu v okom. Posročilo se mi je namreč, nabaviti veliko množino finih pip iz morske pene in s tem bo rešeno veliko število kadilcev.
Pipe so kakor omenjeno iz pristne morske pene, bele kot sam sneg, rorček pa, ki se odvija in privija v svrhu čiščenja, je iz same ambre. Največje važnosti pa je dejstvo, da so bile take pipe kadilcem vedno priporočene od zdravnikov samih.
Kadilci smo rešeni tudi z ekonomičnega oziraj!
Nič nas ne straši, četudi ni tobaka! Kdor bo imel tako pipo, pušil bo lahko pristna, domača posušena želišča in dišeče listje, ker morska pena daje dimu najlepši aroma.
Pipe so krasne, dostojne vsakega elegantnega gospoda v družbi in na ulici. — Vsaka ima svoj etui in prodajam po naslednjih, neverjetno nizkih cenah: male po K 4, večje po K 6, še večje po K 8—10. — Š krasno izrezljanimi podobami pa po K 14, 16, 20. Po pošti pošiljam le po povzetju.
Z odličnim spoštovanjem
J. ŠTORA
Trgovina s papirjem in vsemi pisarniškimi potrebščinami na drobno in na debelo. Trst, ulica Molino piccolo šte. 19.

Henrik Weisz Nagysallo (Kom. Bars)

Ustan. 1910. dobavlja po povzetju naslednje čevlje v vsaki velikosti. Riziko izključen. Zamena dovoljena. S cenikom med vojno ni mogoče postreči. Par damskih čevljev K 30.—, K 35.—, K 40.—, K 45.—, in K 50.—. Par čevljev za strapac (bakanci) K 40.—, K 45.—, in K 50.—. Par čevljev za gospode K 45.—, K 50.—, K 55.—, in K 60.—. Čevlji za otroke v vsaki velikosti, najnižje cene. 4 skatle kreme za čevlje K 1.— 250

Zamaške

nove in stare **kupi** vsako množino
tvrdka **JELAČIN & Ko.** Ljubljana
Ljubljanska industrija probkovich zamaškov

Pisalni stroj

se prodaja.

531

Na upogled od 2. do 3. pop. Gradišče 15/I. levo.

Zaloge v Ljubljani.

A. Šarabon in Julius Elbert.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi
oljnate portrete na platno
izvršuje umetniško po vsaki fotografski

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Proda se ca. 3000 m³**bukovih drv**

za posekanje. Naslov prodajalca pove
uprava „Slovenca“ pod št. 438.

Vam plačam, ako Vaših kurjih oči, bradavic in trde kože, tekmo 3 dni s korenino in brez bolečin ne odpravi

Ria-Balsam. Cena ločka z jamstvenim pismom K 1-50, 3 lončki K 4.—, 6 lončkov K 6-50. Stotine zahvalnic in priznanj. Kameny, Kaschau (Kassa) I., poštni predal 12/42 Ogrsko. 2631

Drvarji

vojašchine prosti

5 do 6 mož ali tudi več se sprejme proti dobri plači za Koroško za delo od 1. maja do konca oktobra 1917. Plača se na dan ali v akordu po dogovoru. Ponudbe pod št. „1000—568“ na upravo tega lista.

Zahtevajte slovenski cenik!

Dostavitev! takoj!

Brez pomisleka so

Jos. Petelinca

šivalni stroji najlepše in času najprimernejše prilagoditveno darilo.

Ti stroji znamke „Gritzner“ in „Afrana“ so najboljše sedanosti, šivajo, vežejo (šitkajo), krpajo (mašijo) perilo in nogavice, ter imajo 10letno garancijo, kroglični, brezšumen tek, ter biserni ubod. Vedno v zalogi priproste in luxus opreme, ter stroji najnovejših sistemov. Pouk v ravnanju s strojem kot tudi umetno vezenje, krpanje perila ter šivanje z aparati vsaki čas in povsod brezplačno.

Cim preje kupiš, ceneje kupiš — dobro le v **Ljubljani**, sv. Petra nasip 7, blizu franciščanskega mostu, levo ob vodi, 3 hiša pri

Jos. Petelinca

MILLO dobivate v specialni trgovini za milo

Milan Hočevnar

Ljubljana, Sv. Petra c. 30.

Istotam tudi sveče, krema za čevlje, toaletna mila, pralni praški itd. na debelo in drobno!

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 175,490,838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48,732,022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432,232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

Sijajna bodočnost

je zagotovljena novim srečkam avstr. rudečega križa in turškim srečkam! Nakup teh izbornih srečk pomenja najpametnejši način varčevanja in prinese v srečnem slučaju

veliko bogastvo!

Srečke imajo trajno denarno vrednost in mora vsaka zadeti. Svota vsakoletnih glavnih dobitkov znaša čez

dva milijona kron!

Pogoji za nakup teh srečk so tako ugodni, da si jih zamore vsakdo z lahkoto nabaviti. — Zahtevajte brezplačno pojasnilo!

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomače, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rasi brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blešč in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 6, 10 in 15 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvornice kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, I. Kohlmarkt 11.

Kostanjev les

do 2 m dolg, cepljen 10 do 30 cm v prerezu kupuje
Vinko Vabič, veletržec, Zalec, Južnostajersko.
Ponudbe s skrajno ceno, množino in rok dobave naj se vpošljejo!
Točno plačilo. — Kulantno poslovanje!
Kupujem tudi mahak, bukov, hrastov les, okrogel in žagan.

8 vinarjev
(za 1 dopisnico) Vas stane moj glavni cenik, ki se vam doloži na zahtevo brezplačno.

Prva tovarna ur JAN KONRAD,
c. in kr. dvor. založnik Brůx št. 1552 (Česko.)

Nikel ali jeklene ure na sidro K 1.—, 7.—, 8.—
Vojno-spominske nikeln. ali jeklene ure K 11.—
K 2.—: armadne radij. ure iz niklja ali jekla K 13.—
Maj. v. srebrne Roskopi remont. ure s sidrom K 19.—
K 20.—. Budilke, stenske in ure na stojalo v veliki izbiri po nizkih cenah. 3letno pismono jamstvo. Pošilja po povzetju. Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Orehov les v hloh
Kostanjev les v polenih in hloh

2407 **kupim**

vsako vagonsko množino po najvišji dnevni ceni. **J. POGAČNIK, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.**

G. F. Jurásek
vzlaščevalac glasovirjev in trgovac glasbil

Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Zaloga ter izposojevalnica glasovirjev, pianin in harmonijev. Ugodna zamena in desettelno jamstvo. Specialni zavod za vzlaščevanje ter popravila vseh glasbil. Vzlaščevalec v „Glasbeni matici“ ter v vseh slovenskih zavodih.

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam

slamnate čevlje (šolne)
in slamnate podplate za v čevlje

kateri sem začel izdelovati na debelo, tako da vsakemu lahko postrežem. Ker je druga obutev tako draga, bode ta za osebe, ki imajo opravilo v sobah prav dobro došla. Naj vsak poskusi!

FRANC CERAR, tovarna slamnikov v Stob-u, pošta Domžale pri Ljubljani. 170

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Poljsko cikorijo

oddaja v originalnih zabojih po 100 kg in 83 kg. Razpošilja tudi v zavojih od 5 kg dalje po poštnem povzetju, tvrdka

A. Kušlan,
Ljubljana Karlovska cesta 15

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

SELENBURGOVA ULICA ST. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

FINANCIRA VOJAŠKE DOBAVE IN. APROVIZACIJSKE KUPČIJE.

DAJE PREDUJME NA BLAGO. :: ESKOMPTIRA MENICE, FAKTURE IN TERJATVE.

POSPEŠUJE TRGOVINO, INDUSTRIJO TER UVOZ IN IZVOZ

VLOGE NA KNJIŽICE OBRESTUJE PO 4%. :: VLOGE NA TEKOČI RAČUN PO DOGOVORU.